

FOAIA ILUSTRATĂ PENTRU FAMILIE

„VATRA“

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ

Eolavie

GRAIUL OMENESC

orba este un mijloc de înțelegere; prin vorbe le facem semenilor noștri împărtășire despre cele ce se petrec în sufletul nostru.

Mulți suntem cei ce dicem așa, dar numai puținii dintre noi își dau seamă, ce departe ajungem, dacă, pornind de aici, mergem cu gândul mereu înainte.

Ce este sufletul? ce se petrece într'insul? care e rostul împărtășirii?

Sufletul, așa dic filosofi și așa știm și noi, nu se vede, nici se aude, nici se pipăie, nici se gustă, nici se miroase, e adică, dacă este, ce-va ce par'că nici nu-î.

Aruncați în mijlocul unei lumi alecătuite din lucruri, care sunt fie-care *când-va*, *cum-va* și *unde-va*, suntem mereu ispitiți de gândul, că nu are nici o ființă ceea ce nu e nici cum.

Simte cu toate aceste fie-care dintre noi prin el însuși ceea ce nu poate nici să vadă, nici s'audă, să pipăie, să miroase ori să guste, și nu o dată suntem cuprinși cu desevirire de simțământul, că are o ființă strivitoare ceea ce simțim, gândim ori voim.

Se simte și se știe, gândind, simțind ori void, fie-care pe sine, și e par'c'am prins ce-va, dacă dicem: Gândește la un loc tot ceea ce tu ai simțit, gândit și voit, și ai cuprins cu gândul ceea ce este sufletul tău.

Foarte în curând ne dăm însă seamă, că totalitatea stărilor noastre sufletești e viața noastră sufletească, ceea ce se petrece în suflet, eară nu sufletul el însuși, adică ceea ce simte, gândește ori vrea.

Astfel tot cu nimic ne alegem, tot cu ce-va ce nu e nici-cum.

Sufletul meu e în mine, al tău e în tine, ear al lui e într'ensul; sunt deci, par'că, trei deosebite suflete. Minte noastră însă deosebeste lucrurile și le individualizează potrivit cu însușirile lor; ea nu poate dar nici să deosebească, nici mai ales să individualizeze lucruri, care n'au însușiri, fiind-că nu sunt nici-cum. Sunt deosebite viețile sufletești, dar sufletul e pretutindenea la fel. Nu e nimeni în stare să-și gândească două suflete deosebite unul de altul; de aceea nu poate nici să și le gândească pe fie care de sine. Cum, Doamne, să ni le gândim, când ele nu sunt nici cum?

Vrând deci ori nevrând, trebuie neapărat să ajungem în cele din urmă la gândul, că una singură și aceeași e ființa sufletească, din care isvorăsc deapururea și pretutindeni nenumărate vieți sufletești, care după loc, timp și împrejurări se deosebesc unele de altele.

N'o fi, poate, tocmai așa, dar noi cu mintea noastră numai așa putem să înțelegem lucrurile, și ori nu ne gândim și nu înțelegem nimic, ori gândim și atunci numai așa putem să înțelegem.

Și chiar dacă n'ar fi așa, gândul e destul de frumos, ca să ne adimenească.

E mult farmec în gândul, că unul singur e isvorul a toată viața sufletească și același e sufletul, care viețuiește în nenumărat deosebite chipuri.

Și fiind-că unul și același e sufletul în noi toți, durerea mea e durerea tuturor, bucuria mea e bucuria tuturor, gândul meu e gândul tuturor și voirea mea e voirea tuturor. E, când este.

Simte și știe fie-care dintre noi ceea ce se petrece în viața lui sufletească; nu simte însă și nu știe nimeni ceea ce se petrec în viața sufletească a altora. Despre aceasta luăm știre numai din manifestările materiale ale vieții sufletești.

Astfel simțim și noi durerea ori bucuria oglindită în ochii altuia și o simțim fără-ca s'o înțelegem, adică fără-ca să ne mai dăm seamă, cum și de ce s'a produs acea durere ori bucurie, unde ea s'a ivit. Simțământele, manifestate o dată, trec din om în om pe neștiute.

Dac' ar fi deci vorba numai de simțământ, graiul omenesc ar fi de prisos. Marmura cioplită cu măiestrie, colorile puse pe pânză, armoniile sunetelor musicale ori gesturile și mimica interpretatorului duc simțământele mai ușor și mai sigur decât vorbele din om în om. Vorba, ea prin ea, nu are nici o putere emoțională, nu ne face nici cald, nici rece, ci ne lasă cum ne-a găsit.

Nu e deci adevărat, că prin vorbe le facem semenilor noștri împărtășire despre simțământele noastre. Avem pentru împărtășirea simțământelor alte mijloace cu mult mai sigure.

Din contra, simțământele noastre se dau pe față chiar și fără-ca să voim noi, și graiul este un mijloc, de care ne folosim, ca să inducem în eroare pe alții și să ascundem adevărul în ceea ce privește simțământele noastre.

Cu atât mai puțin e adevărat, că prin vorbe le facem semenilor noștri împărtășire despre ceea ce voim.

Voința noastră se dă pe față numai în faptă, și mai nainte de a fi săvârșit fapta eram cuprinși de o pornire mai mult ori mai puțin nehotărîtă, simțeam o trebuință. Aveam o intențiune ori eram mânași de o dorință. Ear acestea sunt și ele tot simțământ, care altfel se dau pe față mai sigur și mai adecuat decât prin vorbe. Graiul e, din contra, un mijloc, de care ne fo-

losim, ca să ne ascundem pornirile, intențiunile ori dorințele și să surprindem pe alții cu fapte săvârșite.

Maî rămân gândirile.

În adevăr, gândirea numai prin vorbe poate să fie adecuat împărtășită: aceasta o înțelegem, când dicem, că vorba e mijloc de înțelegere.

Nu e cu toate acestea adevărat, că noi ne folosim de vorbe, ca să le facem semenilor noștri împărtășire despre ceea ce gândim ori cugetăm.

Ferit-a Dumneșu!

Așa o fi în graiul ângeresc, dar în cel omenesc vorbele sunt mijloace, de care ne folosim, după-cum ne vine la socoteală, fie ca să dăm pe față, fie ca să ascundem cugetările noastre.

Ne înșelăm noi oamenii unii pe alții, când dicem, că prin vorbe ne facem împărtășire unii altora despre cele ce se petrec în sufletul nostru. Spune fle-care neadevărul acesta, numai însă pentru-că ține, ca alții să-l creadă. Cum oare am pute să mințim și să ne amăgim unii pe alții, dacă n'ar fi graiul omenesc și n'am stărui mereu, că prin el adevărul se dă pe față?

E mare lucru ceea ce se petrece în sufletul fie-căruia dintre noi, și numai puținii sunt aceia, care pot să-și dea cu destulă claritate seamă despre cele ce se petrec în sufletul lor. Sunt porniri mici și mari, care se ivesc fără de veste și trec pe furiș, sunt gândiri mai mult ori mai puțin nehotărâte, sunt nedumiriri, din care voiața rezultă de cele mai multe ori pe neștiute, este o întreagă frământare sufletească, care se petrece mai mult fără de știrea noastră: chiar dac'am voi să spunem ceea ce în adevăr se petrece în sufletul nostru, numai puținii sunt în puține clipe de liniște luminoasă în stare s'o facă.

Cu totul altul e rostul graiului omenesc.

Ne folosim noi oamenii de vorbe — nu ca să dăm pe față ceea ce simțim, gândim ori voim, ci ca să facem pe alții să simță, să gândească ori să voiască potrivit cu intențiunile noastre.

Vorba e, în graiul omenesc, un mijloc de stăpânire sufletească, și cu cât mai bine știm să ne folosim de ea, cu atât mai ușor ajungem să învirtim capetele, să înduplecăm inimile și să hotărăm faptele altora.

O pornire puternică se ivește în sufletul meu.

Orî-și-câtă silință mi-ași da, ca s'o ascund, ea se dă pe față în căutătura ochilor mei, în mișcările buzelor mele, în trăsăturile feței mele, în gesturile ce fac și în întreaga mea atitudine trupească. E destul dar, ca alții să mă vadă, pentru-ca să simtă și ei ceea ce simt eu; dureri și bucurii trec nemijlocit și fără voie din om în om.

Dacă vreau deci să păstrez eu însu-mi pentru mine fie durerea, fie mulțumirea mea, nu-mi rămâne decât să caut singurătatea, să mă ascund.

Viața ringuratică e însă prea strimță, ca să încapă durerile și mulțumirile. Fiind-că unul și acela-și e sufletul, cu cât durerea ori mulțumirea e mai mare, cu atât mai puternică e în noi și pornirea de a le împărtăși cu alții. Căci, spre marea ocară a pesimiștilor, durerea împărtășită scade, iar bucuria împărtășită crește. Astfel chiar dacă am putea să ne ascundem durerea, bucuria ne face să strigăm în gură mare, ca să ne mai bucurăm și de bucuria altora.

Retrași dar în singurătate, ne dăm în toată liniștea seamă despre cele ce se petrec în sufletul nostru, nu ca să ascundem, ci ca să dăm în toată conștiința pe față stările noastre sufletești. De aceea operele mari toate sunt roade ale clipelor petrecute în singurătate.

Când se dau inconștient pe față, simțemintele trec ca fulgerul din om în om. Suntem însă coprinși de ele fără-ca să le putem înțelege.

O durere se oglindează în fața vre-unuia dintre oamenii iviți în preajma vederii noastre. E o durere nouă cu desăvârșire necunoscută, pe care noi din noi înși-ne n'am simțit-o nici o dată: cum se poate să o resimțim cu toate aceste din câte-va semne abia vădute? Era par'că și mai înainte în sufletul nostru durerea aceasta, pe care acele semne ni-o reamintesc numai și ni-o fac știută. Remânem deci uimiți, oare-cum surprinși de noi înși-ne, fiind-că nu putem să ne dăm seamă, cum s'a ivit și s'a reivit durerea, și mereu ne întrebăm: de ce? de ce?

Astfel ne uimesc operele arhitectonice și cele sculpturale, astfel ne uimesc operele de pictură, astfel muzica poate să ne înduioșeze ori să ne înveselească până la extaz, fără-ca să ne putem da seamă, de ce adevărat atâta duioșie ori atâta veselie.

Răspunsul lămurit la această întrebare nu pot să ni-l dea decât vorbele bine alese, bine aședate și bine întrebuițate. De aceea e vorba, dacă uu singurul, cel mai sigur mijloc de înțelegere.

Iar atunci, când avem să alegem, să aședăm și să întrebuițăm vorbele, preocuparea noastră nu e ce simțim, gândim ori voim noi înși-ne, ci ce ținem să simțăm, să gândească ori să facă aceia, la care ne adresăm.

Nu caut vorbele, care exprimă starea mea sufletească, ci pe acele, care produc în alții starea sufletească de mine intenționată, fie aceea, fie cu totul alta.

Cunoscând din mine însu-mi tainele vieții sufletești și știind cum gândul se leagă de vorbă, mă folosesc de vorbe, ca să siluiesc pe alții și să le refac viața potrivit cu intențiunile mele.

E armă puternică vorba și graiul omenesc o artă, prin care om stăpânește pe om,

IOAN SLAVICI.

Din mntii nostri

Tip. „Gutenberg“ Joseph Göbl Bucuresci.

FLÓREA SI PĂRÂUL

— «Unde-alerghi tu tute și mereu la vale,
Undă limpede, șopotind mereu?
Ce vis lin îngână murmurele tale,
Părătașul meu?»

«Pitulat prin țarbă și vârgat de soare,
Mult mi-e drag în tine să mă oglindesc;
Când stropesci cu spumă somnoroasa boare
Mult mă nveselesc.

«Aburi când din tine soarbe Dimineta,
Seara când te sugi în amurgul ei,
Unde te duc ele? Și cui dai tu viața,
Când în umbră piei?»

Ast-fel dice Floarea unui Părătaș,
Iar el îi răspunde clocotind gingaș:

— «Mult mi-e drag în unda-mi repede, sglobie
Sîmul tău să legeni și să-l răcoresci,
Mult mi-e drag, fetișo, în oglinda-mi vie
Lung să te privești.

«Tu mă ntrebi de soarta valurilor mele?
Dragă, nu-ți nimica vecinic stătător,
Și nimic nu pieri: de la cele stele
Pân' la cest izvor.

«Eu îmi fac din aburi aripi diafane,
Mă ridic pe vânturi și mă schimb în nori,
Și mă las, ca rouă, peste largi savane
In apus și 'n zori.

«Vezi tu, fără mine, fără aceste spume
Cu putință nu e traiul pe pământ:
Eu rodesc văduhul și hrănesc o lume
Până și 'n mormânt...»

«Insă tu, podoaba luncilor umbroase,
Tu, odorul fraged primăverii dulci,
Unde-ți duc zefirul blândește miroase,
Când la sîn îi culci?»

Floarea 'ncet s'aplecă peste mal spre unde,
Coama le sărută și voios răspunde:

— «Eu nu pot, bădăță, trăi fără tine
Și nu pot în cale, ah, să te petrec:
Dar pe-a tale aripi de mirosu-mi pline
In văduhuri trec.

«D'acolo mă mprăștiu prin păduri și plațuri;
Sufletu-mi de balsam peste tot îl port:
Peste țerm de mare, peste gură de râuri
Și pustiul mort.

«Fără mine 'n viață nu e fericire;
Leagăn și mirese eu încununez,
Și pe reci morminte - semn de nemurire
Numai eu veghez...»

Floarea și Păriul vecinic s'au iubit:
Armonia lumii astfel le-a merit.

VASILE D. PĂUN.

IN CLASA

Stă de bancă răzîmată
Intr'un cârd de fete 'n clasă
Și cu creștii de mătăasă
Fruntea-i albă e 'ncadrată.

Și de jocuri, rîs și glume
Audi vuet, larmă multă.
Ea nu vede, ea n'ascultă,
Că-i pierdută 'n altă lume.

Tînăr blând cu negre plete
Pe-o scrisore stă și plînge.
Par-că-l vede, și se frînge
Inima frumoasei fete.

Și mereu cu gândul zboară
Printre lunci și-alci umbrite;
Glasuri dulci abia șoptite
Aprind suflet de fecioară.

Depărtarea-i chip de moarte,
Șașa-i pieptul de femeie,
Că'n ochi lacrima-i scântee
Și din ochi scântee 'n carte.

Clopoțelul însă sună;
Ea se șterge c'o batistă:
Fetele, vedînd'o tristă,
Rîd de ea ca de-o nebună.

GEORGE MURNU.

POVESTE

A fost odată un împărat ș'o împărăteasă, care aveau trei feciori; îl mai mare să fi avut șapte anișori, îl mijlociu vreo șase și prislea vreo patru. Și erau frumusei și cuminți de ți-era mai mare dragul săi vezi.

Așa, odată, împăratul pleacă la vînat după fiare cu o sumedenie de curtenți; și merg ei c t merg călări p'în păduri, p'în munți, și numa n'tr'o livele răcoroasă, c nd se opresc să mai resufle caii de at ta urcuș, aud niște miorl ituri, să fi zis că e vreun cotoiu sălbatic, or cine știe ce lighioană.

A  inceput să sforăie caii și săși c uleasc  urechile în spre partea de unde venea sgomotul. Imp ratul zice: «Ce să fie?» că nu se vedea nicio mișcare în iarba înaltă a pajistii și miorl iturile  i dedeau zor înainte.

Un curtean t n r mai îndrăsneț zice: «Nu dați drumul c inilor!» sare jos de pe cal și, piș-piș p'în iarbă, merge binișor cu arcul gata c tr  locul bănuit. Aproape de tot, se oprește și n'tinde arcul... Altă miorl itur ... Trage: săgeata v jiie și se pierde în desișul ierbii care se clatină încet din v rf... Altă miorl itur  tot pe loc.  n sfirșit, v n torul mai face un pas, doi, se uită bine și r m ne încremenit.

 n iarbă, la un loc bătătorit într'adins, o cop iță și'n cop iță un copilaș — el miorl ia aș . Cine 'l l p dase tocmai aici? Norocul lui... A vrut el imp ratul să meargă nainte la v nat, că la asta plecase, da' unde a fost chip de țipetele broscoiului, că făcea o gălăgie, un t r boiu de nu'l încăpea pădurea.

Aș , zice  nt iul sfetnic, ala era un prietin vechiu și bun al imp ratului:

«Măria Ta și boierii dumnevoastră, eu zic să ne mulțumim cu at ta pe ziua de astăzi. Ha! să ne n'toarcem acasă, să dăm poșindicul ăsta pe m na unei femei, că cu aș  tr mbiță nu mai  nt lnim noi v nat c t am umblă.»

S'au întors cu copilul încet la pas, și, or de osteneală c t țipase, or de zăngănitul armelor, or de leg n tura mersului domol călare, copilul a adormit pe drum în brațele sfetnicului, care i-a c ntat tot drumul.

 n sfirșit ce s'o mai lungim de giaba! pune-te biata imp r teas , biată să nu fie! cu cocoanele din casă, ia'l pe copil, desfașe'l, spală-o — că era fetiță — preme-nește-o, alearg  de'i caută s n... mă rog, toate celea multe c te trebuiesc la un pui de om. Și feciorii imp ratului, bucuria lor că aveau acuma o p pușe viie să se joace cu ea!

Hr nit , îngrijită, alintată ca o fată de 'mpărat, cum nu era să crească bine? Creștea mare și frumoasă, dar frumoasă, nu aș  — frumoasă! A  crescut feciorii și fata p n  a ajuns ea de vreo optsprece ani și ei care de c ți era.

O iubeau imp r teasa și 'mpăratul pe fată de-o pierdea din ochi, c t era de mlădioasă c nd umbla de colo p n  colo pe covoarele moi, de nu s'auzea pășind, și cu trandafiri în păr și ridea de toate celea, par'că era, c nd s'arăta în fața b tr nețelor lor, ca un luceafăr sc nteietor și vesel în fața unui drumeț ostenit.

Și erau toți fericiți. Da' numa, ce să se pomenească odat  imp ratul și 'mp r teasa, tocmai c nd ședeau am ndoi de vorbă și puneau la cale că ce rost săi facă fetii ăsteia, săi găsească un voinic, un om de neam pe potrivea ei, ca fată de suflet a unei case imp r tești — ce să se pomenească? Vine feciorul îl mai mare și zice cu glasul tremurat:

«M riile Voastre, taică și maică, v  sărut m inile, vrea  să vă spui  o vorbă și să vă fac o rugăciune mare!»

Zice imp ratul: «Ce e, fătul meu? Spune.»
Băiatul zice: «Sărut m inile Măriilor Voastre, am venit... să ndr snesc... daca nu vă e cu supărare... să'mi... să'mi dați mie pe Ileana de nevast ... că... m -e dragă și fără ea nu pot trăi.»

Imp ratul r spunde: «Fătul meu, asta nu se poate. Ești fecior de imp rat și ai să fi imp rat. Nic  inima ta n'are voe să b t  cum  i place și nic  tu n'ai voe s'o ascultă cum bate. Daca vrei s'o  ei pe Ileana, lap d -te de tronul 'mpărătesc, pe care ar fi să mi'l moștenești tu c nd o vrea Dumnezeu să mă cheme de aici; lap d -te de tron, și atunci, r m neți: tu bărbatul Ileanii și frate-tău îl mijlociu imp rat pe bun drept în locul tău la vremea ta... G ndește-te bine toată noaptea și m ine să'mi dai răspuns!»

Dar c nd a zis vorbele astea, imp ratul s'a posomorit r u de tot — adică, să nu te socotești că'i glumă ce'ți spui  eu. A plecat t n rul pe g nduri. N'apuc  imp ratul să se n'toarcă spre imp r teasa, s'o întrebe ce zice de asta, și iac t  feciorul îl mijlociu intră, se'nchină p n'la p m nt, sărută m na tatii și mami și zice:

«Taică și maică, M riile Voastre, am venit să vă fac o rugăminte: eu vrea  să mă 'nsor și vă rog să'mi dați pe Ileana, că fără Ileana eu mor.

- Fătul meu, zice imp ratul supărat, asta nu se poate.
- De ce, Măria Ta?
- De ce, de ne-ce... Uite pentru că nu vrea  eu!

zise împăratul răstit. Ieși afară! ieși, că se 'ntimplă nu știu ce!

— Ai văzut, Măria Ta? zise împărăteasa, după ce a plecat flăcăul mâhnit.

— Am văzut, răspunde împăratul încrunțat.

— E un lucru mare, Măria Ta, zice Impărăteasa; și încă mie mi-e frică și de alt-ceva.»

Și cum zice vorba asta, hop și Prislea, de douăzeci și doi de ani, de-abia cu câteva tulle în bărbie, iar: «Ileana și Ileana, că de unde nu, îmi fac seama singur!» și ncepe să plîngă și să cază ingenuchi la părinți, că'i era mai mare mila mă-sii de el.

Se scoală împăratul necăjit foc și șart! o palmă lui Prislea de-a răsunat tot palatul:

«Ieși afară, mucosule!»

Plîngî Prislea și fugî! Impărăteasa plînge, și împăratul turbat trimete să cheme numai-decât pe întâiul sfetnic. Cum sosește bătrînul, împăratu'i spune tot.

«Măria Ta, zice sfetnicul, nu trebuie să te superi așa de tare. Cine n'a trecut prin astea? La tinerețe, asta e boală cu leac. Să'i trimetem pe copii să se plimbe pînă la lume un an; un an să n'aibă voie niciunul să puie piciorul pe pămîntul împărăției noastre, și peste un an să mai vorbim: boală trecătoare... Ochiî cari nu se ved se uită.»

Împăratul chemă pe unul câte unul dintre feciori, și fiecăruia le spuse porunca hotărîtă, scurt și apăsător, așa că nu mai era chip să mai zică băiatul nici cîrc.

«Ai înțeles?»

— Am înțeles, Măria Ta!»

Și au sărutat fiecare mîna taichii și maichii și și-au luat rămas bun dela Ileana, și au plecat tus-trei călări tot uitându-se 'napoi, cât au putut să mai vază, cum fluturau în vîrfurile turnului de departe două năframe albe. S'au despărțit la o rîspintie și au apucat care pe unde.

Au umblat ei cât au umblat, așa hoînar, multă vreme pînă la lumea largă de colo pînă colo, și ce să vezi? Când mai erau vreo trei luni pînă să li se 'mplinească termenul, ajung ei, fără să se caute, într'un tîrg mare, unde se ținea iarmaroc vestit odată la zece ani. Și ținea iarmarocul ăsta o sută de zile în cap. Se strîngeau acolo la vreme toate bogățiile de mărfuri din patru părți ale lumii, bunătățile și leacurile pămîntului, și minunile iscodeniilor toate, și comedii și solomonii, ghicitori, cântăreți și panglicari și păiațele ei mai d'întăiu: veneau toți să și arate care mai de care meșteșugul... și lume... lume de toate neamurile și limbile din depărtări.

Umblînd așa pînă la iarmaroc, feciorul nostru îl mai mare dă peste un negustor care vindea un plocat frumos cu pîrul creț și dulce ca mătasea porumbului fraged. Plocatul ăla era vrăjit, că cine ședea pe el, pînă să se stingă o scîntee, ajungea unde gîndea. Ce mai încape tocmeală multă?—l'a cumpărat.

Tot în vremea ăsta, al doilea frate găsește pe un pusnic dela Sfîntul Munte, ori de unde o fi fost, care vindea o iconiță făcătoare de minuni a Maichii Precistii, și iconița aceea avea puterea că cine ar fi fost pe moarte

dacă o atingea cu credință de buze, îi trecea boala și se ridica 'n picioare bun sdravăn, par'că nu l-ar fi fost durut nici în călcăie măcar.

«Câte parale?»

— Atâtea.

— Pottim.»

A luat iconița și a plecat.

La o înghesuială nerăbită, cum e la orice iarmaroc, iacă se 'ntîlnesc cei doi frați și nu le vine să creadă ochilor, și se ia în brațe—că pasă-mi-te își tănuise unul altuia șiretenia de-acasă. Când să și spuie câte toate le văzuseră și cât le e dor de maica și de taica de-acasă, iacă un sgomot grozav: un tîner alerga pînă la iarmaroc plîngînd și căutînd cai să sboare ca vîntul și ca gîndul, că el trebuie numai-decât să plece acasă. Fuga și ei, să vază ce e. Când colo, era chiar Prislea. Cum îi vede, dă un țipăt:

«O, frații mei iubiți, ia uitați-vă în oglinda asta, gîndiți-vă la părinții noștri acasă și să vedeți grozăvie! Doamne! Doamne! ce să facem?»

Și cum se uită ei în oglindă și se gîndesc acasă, ce să le vază ochii? Văd aievea pe Ileana culcată 'n pat cu pîrul despletit, albă cum îi varul, cu ochii ca sticla duși în fundul capului fără o rază de viață—broboane mari de sudoare pe frunte, — stîrlicii la 'ncheietura mînilor încrucișate pe piept—și sughite rar—sfetnicul bătrîn îi ține lumina, și mitropolitul în sfită de aur s'apleacă și apropie de buzele ei fripte lingurița cu grijanie; și la o parte și alta a patului, în genunchi, plîng înfundat împăratul și împărăteasa cu capetele lor bătrîne pe picioarele uscate ale bîtefetei...

Repede, flăcăi! toți pe plocat...

Au ajuns...

Iconița la buzele moartei...

Se mișcă fata... clipește din ochi... își ridică mîna la frunte... și-o șterge binișor... își dă pîrul frumos într'o parte... zîmbește... se scoală...

E sănătoasă... sărută pe părinții și pe frații ei, și ncepe iar să rîză ca mai nainte și să umble de colo pînă colo; fuge 'n grădină, taie trandafiri, și 'i pune 'n pîr și spune la copilării și ride de par'că s'a sculat o ciocărlie din somn și și cântă cîntecul de dimineată.

A pus împăratul să clădească o biserică mîndră cum nu mai fusese pînă atunci în toată împărăția, spre lauda Fecioarei, care făcuse o așa minune. Și a mâncat și bîut la sărbători mari trei luni lume după lume pe socoteala curții împărătești.

Acu, toate bune: fata a scăpat; să fie sănătoasă, să trăiască și Maica Domnului Buna, care a păzit-o, să'i dea noroc... Da... fata ca fata; ce te faci cu flăcăii? că de a doua zi au început iar să vie unul câte unul la împăratul să și spuie pîsul.

Cui s'o dea?»

Care avea mai mult drept s'o ia?»

Fără oglindă, n'ar fi văzut-o în ce hal era și n'ar fi îndrăsnit să calce porunca împăratului, să vie înainte de termen.

A. v. Schwarzfeld

Cot o manevra

Tip. „Gutenberg,“ București.

Fără plocat, n'ar fi sosit la vreme.

Fără iconiță ar fi dus-o toți la groapă.

Au stat seara la sfat împăratul, împărăteasa și sfetnicul cel bătrîn, și pînă 'ntr'un târziu n'au putut să se 'nțeleagă cei doi bătrîni cuminți cui trebuie dată fata: ba uruia, ba altuia, ba lui Prislea; ba că să tragă la sortii, norocul s'aleagă!

Împărăteasa, dacă văzu și văzu că nu se mai isprăvește vorba, și ea cam picotea de somn, zice:

«Doamne! Măria Ta, cum sunteți dumneavoastră bărbăți! vă pricepeți la împrejurări mari, și la ale mici vă pierdeți cumpetul și rostul... Răsboiul mare să fi fost de făcut și pînă acu îl puneți la cale... Stați și v'ascult de-atât amar de vreme... am căscat de mi-a trosnit fălcile... Ce mai tura-vura... vorbă lungă de geaba? Iacă, o s'o ia el de l-o iubi fata, că dreptul lui e!»

* * *

— Ei? întrebă cine a ascultat povestea. Care dintre flăcăi a luat-o pe Ileana?

— Nu știți dumneata, răspunde povestitorul, cum se isprăvesc toate poveștile cu trei feți-logofeți? Pe cine era să iubească fata?... Pe Prislea.

— Dar ceilalți cum au rămas?

— Au rămas destul de bine. El mare a rămas cu topuzu împărătesc; el mijlociu cu iconița... Puțin lucru e să împărătești? Nu-i destul să nu mori niciodată? Dar era și drept să fie a lui Prislea, pentru că el, dacă nu o lua pe Ileana, rămânea cu oglinda, și s'ar fi tot uitat în ea, ar fi văzut-o pe fată mereu cu altu 'n brațe și s'ar fi prăpădit băiatul... Și dacă se prăpădea el, se prăpădea și fata, se prăpădea și mă-sa împărăteasa, care tot pe el îl iubea mai mult, că era Prislea, și ar fi fost mai mare păcatul să se 'ntimple atâtea nenociri pentru o biată dragoste de tinerețe.

I. L. CARAGIALE. *)

O CLIPA

*Cu ceie măi senine visuri
Gândirea mea te-a 'mpodobit...
Și ce frumoasă-apară ș'acuma
Sub farmecul că te-am iubit!*

*Și n'am uitat câte ispite
Aveai în ochi, în gest, în glas...
Ca niște psalmi din pagini sfinte,
Eterne 'n suflet mi-au rămas!*

*Iar frumusețea ta divină
O clipă 'n viață mi-a lucit...
Ce stea își măi aduce-aminte
În care val s'a oglindit?*

COPACUL

*Copacul l-a tăiat țaranul
Apoi pe foc l-a asvirlit,
Iar cu l-am plîns, precum se plînge
Un frate ce ți-a fost iubit.*

*Era un ulm cu ramuri veșteși,
Bătrîn de vremi, un biet moșneg!
Câte-un drumet rușca dintr'însul
O creangă bună de toiag.*

*Odinioară el fuscse
Loc depărtat de înîlniri,
Și umbra lui adăpostise
Atâtea tainice iubiri.*

*Copacul l-a tăiat țaranul,
Și inimile nu măi sînt;
Rămas-a numai câmpul neted,
Pustiul, bătut de ploa și vînt.*

TRAIAN DEMETRESCU.

* Subscrisul roagă pe onorată și competentă critică română să nu'i denuție acest plagiat. E o poveste veche, pe care o iscălește numai întru cât i s'a părut că nu'i rău s'o înnoiască.

M A R A

(Urmare)

CAP. II

Maica Aegidia.

Din colo, despre Lipova, se 'ngrămădea pe pod lumea adunată în pripă, ear în fruntea ei venea Maica Aegidia, foarte grăbită, ca o păpușică trasă pe sfoară, cu ochii ridicați spre cer, cu mâinile încleștate și rugând mereu pe Maica Fecioara de la Radna, făcătoarea de minuni, să le vie copiilor într'ajutor.

Vedând pe Maica Aegidia, Mara se opri.

De la călugăriță gândul ei trecu de o-dată la Persida, și ochii ei se îndreptară mai cu din adins spre cei doi copii.

Ea rămase ca 'nfiptă, cu ochii mari și cu buzele strânse și strâmbate în jos.

«Sfinte Arhanghele! — strigă apoi crucindu-se! — Sfintă Marie Maică Preacurată! — Bată-vă să vă bată copiii! — Nu! — grăi dânsa mângâiată, — copii ca ai mei nimeni nu-mai are!»

Și adevă ce li s'ar fi putut întâmpla? — Printre pontoanele podului era loc de puteau trece și o sută de luntrițe! — Da! — da! Lor nu li se putea întâmpla nimic: ea ar fi avut alt-fel visuri rele și presimțuri urite.

Dar cum a ajuns Persida din mânăstire în mijlocul Murășului?

Pornind ear spre Maica Aegidia, ca să afle cele petrecute, Mara era din ce în ce mai strimtorată. Știa un lucru: că așa numai din senin n'a plecat Persida de la călugărițe. Trebuia să fie la mijloc vre-o nefăcută!

Mara era însă femeie trăită 'n lume și știa, că lucrurile o să meargă mai bine, dacă se va ține dânsa de-a-supra.

«Bine, Maică, — strigă ea, — așa păziți D-voastre copiii?»

Ce mai putea Maica Aegidia să răspundă, când ea singură era de vină, ea cu slăbiciunea ei cea mare?

Își frângea mâinile și nădăjduia în Dumnezeu cel prea milostiv.

«Las'acum! — lasă! — grăi dânsa căită. — Eată, Maica Domnului ne este ntr'ajutor: luntrița a apucat-o bine, a luat-o spre locul dintre pontoane și trece, — trece, — eat-o, trece!»

Toți alergară să vadă, cum luntrița intră sub pod, apoi se ntoarseră și alergară pe 'mbulzite, ca s'o apuce ieșind din jos de pod.

Persida și Trică ședeau tăcuți și strimtorați, căci știa, ce-î drept, că de înecat nu se vor îneca, dar nici cu fața curată nu vor scăpa după ce au ridicat atâta lume în picioare.

Peste puțin îi ajunseră apoi și morarii ce plecaseră în calea lor, unul dintre dânsii apucă lanțul luntriței și începură să vîslească spre malul de la Lipova.

Lumea se porni dar și ea înapoi, cu Mara și cu Maica Aegidia.

Mult ar fi dat Maica Aegidia, ca toată această lume neastempărată să rămâie departe 'n urma ei, ca să poată vorbi ea singură cu Persida. Căci iubea Maica adevărul, dar mai pre sus de toate îi era numele cel bun al Mânăstirii, și toate 'i le-ar fi iertat copilei, dacă prin o minciună bine potrivită ar fi scăpat acest nume bun. Lumea nu era însă numai neastempărată, ci tot-o-dată și sprintenă, și Maica Aegidia cea cu pas mărunt rămase ea departe 'n urmă:

Eară Persida nu știa să spună de cât adevărul.

Ieșind din luntriță, ea trecu iute, îndrăzneată și cu capul ridicat printre cei adunați pe țermure și se duse drept la Maica Aegidia.

«L'a bătut, — grăi dânsa iute, — i-a scos pîr din cap, l'a lovit cu pumnii 'n coaste, i-a rupt gulerul de la cămașă și l'a sgâriat la gât.»

«Cine l'a bătut?» — întrebă Maica mai ușurată.

«Costi Balcovici, — răspunse Trică rar și respicat. — Domnul învățator s'a dus să prindă pește, și Costi Balcovici a fost obraznic, eu nu m'am lăsat și el m'a bătut.»

«Și eu vreaș să 'i arăt, — adause Persida, — că n'are să bată pe fratele meu pentru că e mai mic și n'are pe nimeni să-l ajute.»

«Sărăcuții Mamei! — grăi Mara înduioșată. — Se iubesc Maică, urmă ea ștergându-și lacrimile; — se iubesc unul pe altul ca doi copii săraci.»

Maica Aegidia era și ea înduioșată nu numai pentru-că vedea lacrimi de veduvă, ci și pentru-că înțelegea pornirea firească și bună a copilei; dar mai presus de toate numele cel bun al Mânăstirii. Aceasta era scăpat!

«Eată, — dîse ea cu liniște sîrbătorească, — ast-fel se pornesc scandalurile. — Învățătorul, în loc de a-și vedea de școală, umblă să pescuiască, iar în vremea aceasta copii se slutesc unul pe altul. Și câte sunt nenorocirile ce s'ar mai fi putut întâmpla, dacă n'ar fi paza celui de sus. — La noi nu se întâmplă asemenea lucruri!»

«Se 'nțelege! — grăi Rosa, nevasta lui Hansler, cizmarul de peste drum. — La noi e regulă! La Români însă toate merg una peste alta!»

«Așa e!» — dîseră alți câți-va, în vreme ce ear alții riseră.

Lucrul ar fi fost bun și minunat, dacă n'ar fi fost de față și câți-va Români, ai căroră obraji se roșiră, fie de mânie, fie de rușine.

«Aceasta n'am voit s'o dic, — grăi dar Maica Aegidia. — E și la Români regulă, se vede însă, că nu pretutindenea.»

«E un păcătos Blăguță acela», — adăugă Maria lui Ciondrea, care nu-l putea suferi pe învățătorul din Radna.

l a b a l

Tip. „Gutenberg“, București.

Mara fierbea în ea.

Știa, că Papistașii sunt un neam de oameni dușmănoși și ținea mult la Blăguță, care era vestit cântăreț de strană. Îi mai trecea apoi, par'că, și un fier roșu prin trup, când vedea cum trec peste pod oamenii, ba până chiar și care, fără ca să plătească creștării cuveniți. Călugărița nu putea, în sfârșit, să aibă dreptate.

«Dar fata mea cum a ieșit din mănăstire? — duse ea rostind vorbele cam rar. — Tot învățătorul nostru ar fi de vină, dacă copiii s'ar fi înecat în Murăș?»

Maica Aegidia se sperie și începu să tremure. Nu era deprinsă cu lumea, în mijlocul căreia se afla, și o trecură fiorii reci, când se gândi, că oamenii aceștia ar pute să se pornească la ceartă. Îi era ca și când dincolo, pe dealurile de la Radna, s'ar fi pornit o furtună cu pohoii, care 'n toată clipa putea să fie aici.

«Haide Sidi, fata mea! — grăi dânsa grăbită. — Sărută mâna mamei și vino!»

Mara ar fi voit să aibă cel puțin o ulcică, pentru-ca s'o sfărâme în miș de bucăți.

Auți vorbă! Să vie cine-va, să ice fata ei, s'o ducă, și ea să nu poată face nimic, ear peste pod să treacă oameni și care, să treacă fără de creștării.

«Fata rămâne cu mine! — duse ea, deși numai cam cu jumătate de gură.

«Nu, mamă! — grăi Persida, care ar fi intrat în pământ de rușine, dacă nu s'ar fi putut întoarce chiar acum înapoi. Ce-ar fi dis cele-lalte fete? — Eă, — urmă ea, — trebuie să mă întorc la lecțiune!».

Maica Aegidia era cea mai fericită d'între călugărițele de pe țermul stâng al râului.

«Așa este, — grăi dânsa. — Te rog, — adăugă apoi întorcându-se spre Mara, — vino și D-ta cu noi».

Patru care încărcate cu sare cotiră de o dată spre pod, ca să treacă spre Radna, ear alte două veneau pe pod spre Lipova.

«Acum nu pot!» — răspunse Mara și o porni repede spre pod, ca să-și adune creștării, în vreme-ce Maica Aegidia plecă cu Persida spre mănăstire, ear Trică se luă după mumă-sa printre lumea ce se risipea.

CAP. III

Furtuna cea mare.

Nu-i nimic mai iute decât gândul, ear vorba poartă gândul dintr'un om în altul.

Peste jumătate de ceas toată Radna și toată Lipova știa, cum s'au petrecut lucrurile pe țermul Murășului, ba știa chiar mai mult. Era lucru ne mai pomenit! O adevărată răsmeriță!

Călugărița acea a dis, că Românii sunt niște nemernici! Ba nemernic e Blăguță, care trebuie să fie alungat cu rușine de la Radna. Ba nemernice sunt călugărițele, care nu știu să păzească fetele, pe care părinții le lasă în grija lor. Ba o nemernică e Mara, care și-a vândut fata. Știa călugărița, cu ce drept nu 'i-o lasă, ci o duce înapoi!

Așa se vorbea la Lipova și la Radna și nu se vorbea

domol și cu bună chibzuință, ci cu patimă, ca om pe om să se'ntărite.

Dintr'un lucru de nimic se'nvrăjbiseră fără de veste câte-va miș de oameni, care trăiau mai 'nainte 'n bună înțelegere, ear diua următoare vrajba s'a lățit, fiind-că era târg la Radna, și sa'nrăit, fiind-că pornirea pătimașă trece crescând din om în om.

Cel mai amărit dintre toți amăriții era însă Blăguță, nenorocitul pescuitor. Avea și el dușmani, pizmuitori, avea, ca toți oamenii, rău-voitori, care se bucurau de 'ncurcătura, în care-l vedeau. Avea însă și prietenși bine-voitori, care-l muștrau, că li-a mai făcut-o și asta. Se certa satul asupra lui, și el nu mai știa ce să facă.

Și toate aceste pentru copiii Mamei, de care toți în atâte și atâte rânduri se'mpedecaseră.

Om era și el; trebuia să-și verse focul asupra cuiva: l'a dat afară din școală pe Trică, fiind-că e lenes, neascultător, hărăgos și strică și pe cei l'alți copii.

Trică nu plângea, ci stetea drept, cu capul ridicat și cu mâinile lăsate'n jos, apoi, plecat de la școală, trecea cu pas domol și uitându-se drept înainte spre pod.

«Sărăcul Mamei! — duse Mara plângând la capul podului.

Ce putea dânsa să-i facă? cum putea să-l ajute? Cărul li se surpa amândurora, par'că, în cap; dar cine asculta plângerea ei?

«Lasă, — dragul mamei, — grăi dânsa în cele din urmă îndărjită, — căci am eu să te dau la o altă școală mai bună! — Am să te scot om, om de carte, om de frunte, ca să nu mai fii ca tatăl tău și ca muma ta, ci să stea ei și copiii lor în fața ta cum noi stăm în fața lor! Eu pot, eu am, — urmă ea avântată; — mi-a dat Dumnezeu și are să-mi mai dea, fiind-că el nu face deosebire între oameni!».

Fața lui Trică se însenină. Nu prea înțelegea, ce-i drept, vorbele mamei sale, dar știa că are să meargă la altă școală, că nu el, ci Costi Balcovici are să rămâie în cele din urmă de rușine.

Chiar acum însă Mara nu putea să-l ducă la școală. Era hotărâtă să-l ducă la Arad, fie mâne, fie poimâne, cât mai curând, îndată ce-și va fi făcut vreun rost pentru creștării de pod. Deocamdată treceau oamenii și care, fiind-că era târg la Lipova; n'avea Mara timp nici măcar să se gândească.

Peste noapte trecea de tot puțină lume de la Radna la Lipova ori înapoi. Serile dar Mara lăsă podul în grija lui Gheorghe, un văr al ei, căruia 'i dădea bilete pentru câte doi și câte deuce creștării, ca să aibă un fel de socoteală cu el. Tot putea însă Gheorghe s'o înșele, și de aceea nici o dată ea nu l'a lăsat și peste di să adune creștării. Atât era acum de hotărâtă să plece mâne la Arad, încât își călcă pe inimă și vorbi cu Gheorghe, ca să rămâie în lipsa ei la pod.

Seara apoi, după-ce rămase singură și-și făcu socoteala, ea stete foarte mult pe gânduri.

Era mare lucrul, pe care voia să-l facă, — mare și greu. Nu-i vorba, câștigul podului ar fi fost destul de mare, ca să plătească pentru Persida și să-i mai rămână

și pentru cheltuielile ce voia să-și facă cu Trică. — Ba mai și rămânea ce-va pe de asupra.

Ea a luat însă arênda podului din banii Persidei: cum putea să-și facă parte și lui Trică? Iși nedreptătea fata!

Nu-î vorba, ar fi putut să iee arênda în socoteala amândurora... dar — era atât de greu. Cum să dea dênșa atât amar de bani pentru un lucru, care nu se vede?

Doamne, câți sunt oamenii cu multă știință de carte, care trăiesc ca vai de capul lor, luptându-se cu nevoile vieții și nebăgați în seamă, ba poate chiar desprețuiți de alții, care nu știu carte, dar au bani. În zadar! mai presus de bani nu e nimic de cât sănătatea și voia bună. Cum să dai banul, pe care-l ai în mâna ta, când nu capeti pentru el ce-va hotărît, pipăit, neîndoiș, ci numai o părere, o nădejde, un gând, care poate să te înveselească acum, dar nu știi, dacă se va și împlini ori nu.

«Ferit-a Dumneșeu! — grai dênșa hotărîtă; — ce-î în mână nu-î minciună.»

Nu! ea nu putea să se lepede de visul ei.

Điua următoare n'a plecat dar la Arad, ci l'a îmbrăcat pe Trică mai curățel și l'a dus peste Murăș, la Bocioacă.

Știa băiatul destulă carte, ca se fie ucenic de jocărie, și mai învăța și de aici înainte Duminecile și đilele de sêrbători.

Nu era însă bine aleasă nici điua, nici casa.

Ce-î drept, Bocioacă el ênsu-și, om aședat și scurt la vorbă, l'ar fi primit bucuros pe Trică, ai căruia ochi îi plăceau, precum đicea el. Îi părea băiatul sănêtos, deștept, aședat și sprinten. Nevasta lui Bocioacă era însă fată de popă: cum ar fi putut ea să suferă în casa ei, chiar acum, dupe cele petrecute, pe băiatul Marei, care era nespălat, nepeptenat și nu putea se fie de cât un obraznic?

«O Doamne! grai Mara, când Bocioacă îi spuse cu mare încungiur, că nu poate să-î primească băiatul ucenic.

«O Doamne! đise ear și nu mai putea să đică nimic.

Ear li se surpa cerul, par'că, amêndurora în cap, și Trică ear stêtea drept, cu capul ridicat și cu mâinile lăsate în jos.

Care va să đică nici măcar ucenic de jocărie nu mai putea să fie băiatul acesta sărac!

Și toate aceste din vina Persidei! — Nu! Persida nu putea să fie vinovată. Vinovată era numai Maica Aegidia, călugărița cea papistășească! — Nu! nu! Dumneșeu a voit așa, pentru-ca s'o întoarcă ear la gândul cel bun.

«Haide, dragul mamii, îi đise ea băiatului; — am să te dau, tot am să te dau, tocmai de aceea am să te dau să înveți carte!

Era în gândul ei hotărîtă să n'o mai lase nici pe Persida la călugărițe. Nu se mai putea împăca cu gândul

că lumea đicea, că și-a vîndut copila, c'a înstrăinat-o, c'a lepădat-o.

Da! era urît, nesuferit era gândul acesta? dar ce făcea apoi cu fata? unde o aducea? cum o ținea? ce rost îi făcea?

Mergend cu Trică spre mănăstire, Mara era din ce mai muiată.

Ce ar fi fost adecă, dacă după atâte nenorociri Maica Aegidia s'ar fi învoit să ție pe Persida și fără de plată, ca să rămână cei 6 floringi pentru Trică? Avea atâte slăbiciune pentru copilă, și unde mănâncă o sută, mai poate să mănânce și încă unu, unde se adăpostesc o sută, mai e loc și pentru o biată de fată săracă.

Era tare muiată Mara, când a intrat în mănăstire, însă mai muiată încă era Maica Aegidia, când a văđut ochii cei plânși ai vêduvei, de care se despărțise în împrejurări atât de grele și de care se temea oare-cum.

«Am să-î vorbesc Maicii Prioriței, — đise ea strimtorată. — Persida e o copilă cu porniri sêlbactice, dar bune, foarte bune. O iubește și maica Priorița.»

«Am să-î vorbesc» avea pentru Mara înțelesul «lucrul e făcut.»

«Apoi, — urmă călugărița, — am să-ți dau și o scrisoare către părintele Guardian de la mănăstirea din Arad a Minoriților. Țin și părintii copii săraci, care umblă din mănăstire la școală. Aă, dacă-î scriu eă părintelui Guardian, să-l primească și pe el.»

Mara era foarte fericită și foarte grăbită, ca nu cumva să-și schimbe din nou gândul.

Plecând de la Maica Aegidia cu scrisoarea, a alergat să-și caute căruța, pentru ca să nu mai piardă și điua de mâne, căci îi era foarte greu să-l știe pe Gheorghe adunând crăițari la pod.

Pe la amiađă-đi era la Arad.

Iși pusese'n gând să meargă fără de întârđiere la părintele Guardian; acum însă parcă-î venea greu s'o facă și ținea să se mai gândească.

Îl vedea pe Trică școlar harnic; îl vedea eșit din școli; îl vedea domn mare, om cu casa lui, cu masa lui, cu rostul lui. Eară ea era tot Mara cea veche.

«Nu! nu! — đise ea, — nu-mi înstrăinez eă copilul meă, căci acesta e singurul, pe care-l am.»

Era și-n Arad jocari, mai și mai de cât Bocioacă de la Lipova. Ea se duse cu Trică la Steva Claiți, sêrbul cel bogat, care lucra iarna cu douê-spre-đece, iară vara cu opt calfe și era vestit în piața Aradului pentru cojoacele lui frumos împodobite.

În zadar! îi fusese ursit lui Trică să fie jocar ca Bocioacă, starostele jocarilor din Lipova, dar mai bogat încă, fiind că avea Mara și aduna mereu.

(Va urma)

I. SLAVICI.

LUPII 'N VATRĂ

II

Dimineata următoare, până nu se fi ivit
Soarele de după dealuri, hai! părintele-a eșit
La arat din nou cu sluga... Ear frumoasa preteasă,
Cum vede că e plecară, c'a rămas doar ea a-casă:
S'apucă pe loc de lucru, și—prindând din bătătură
Un cocos din cei mai tineri—a făcut niște friptură...
De-ți era mai mare dragul!... Și plăcinte... ce plăcinte!
Zău, să le mănânci cu ochii!... Ear când fu coala, 'nainte
De amezi, plecă cu ele: pe morar să-l ospeteze,
Să se facă, bietul, bine, mai curând să se 'ntremese...
Și-ajungând pe câmp, afară, tot căta în depărtare:

Ast-fel că, din depărtare, se părea, că-l boi prian...
Apoi, hăis! iar,—cea! 'nainte!.. Bieții boi trăgeau cu zor
Și tăiau, mergând cu plugul, brazde lungi în urma lor...
Preteasa 'ncoace 'n colo tot cătând, zări d'odată
Boi cel legat cu briul, și în gând și-a dis: «A! eată!
Ăla-i boi prian! Acolo e cumătru!.. l'am găsit!...
Și-și luă 'ntracolo drumul, peste șesul înverdit...
Care nu 'i-a fost mirarea, mai la urmă și amarul,
Când în loc să dea acolo de cumătru-so morarul,
Dete peste-argat cu popa...! «Tii!... la naiba, să mă ice!...
«Ce făcui!... O fi pe lume decât mine vr'o femeie
«Mai nepricopsită oare?...»—Dar, era târziu acum;
Nu putea să se întoarcă, nici s'apuce vr'un alt drum...

Doar o da cum-va cu ochii de vr'un boi prian în zare.
Dar Păcală de pe coastă, de la plug, o vede 'ndată
Cum se uită 'n dreapta 'n stânga... și înțelegând ce cată,
Stete locului o leacă... apoi—ce-î trăsni prin mîinte?
Se întoarse către popa: «Aoleu! curând, părinte!
«Scoate-ți briul de la mijloc, și mi-l dă... Foianu crapă!
«Voiu să-l leg de-a curmezișul, că de nu... s'a dus! nu scapă».
—«Ce vorbești? (întreabă popa) Ai înebunit, se vede!»
—«Nici de cum! (el îi răspunde). A mîncat prea mult,
[mă crede,
«La trifoiu crud de pe luncă, și-ai să-l vezi acuzi crapând...
«Nu lăsa să treacă vremea, adă briul mai curând,
«C'o să te căești la urmă...»

Popa—ce era să facă?...

Scoase de la mijloc briul: «De! mai știi?... Hai, na-ți-l! iacă!..
Ear Păcală 'l ia în mîna, leagă cu el pe Foianu,

Popa, când vede că vine, se miră: «A! preteasă!
«Tu, p'aici? ca nici o-ata? Ce-î? So fi întîmplat pe-acasă
«Rău, ce-va?... vr'o pozna?... spune!»

— «Aș! de unde?» (ea 'i răspunde,

Veselă, voind necazul, săpăceala a-și ascunde).

«Ți-am adus de prânz doar, uite!..»

Ear cu ochii când a dat

De cocos fript și plăcinte: și mai mult el s'a mirat:

«Bre! mîncări așa de bune, ce-ți veni ađt să-mi gătești

«Si cu ele atăta cale singură să ostenești,

«Pân' aicea?...»

— «De, părinte! Ađi de-acasă nemîncat

«Ai eșit la câmp și'n traistă mai nimic nu 'ți-ai luat...

«M'an gândit și mi-a fost milă... A munci stămînd așa

«Căt de mare-î ăiulica, să te las eu, se putea?»

Zurbogiul

Tip. „Gutenberg“. - Bucuresti

«Aș măi fi avut, crești, tihnă? Ha! pe lucru decî m'am pus,
«Și făcîndu-ți astea'n pripă, am venit, ți-le-am adus...»
— «Bine! (dîse 'mbrățișînd'o, popa). Foarte bine, dragă!...
«Doamne, bună ești la suflet! prețuești o lume 'ntreagă!...
«Lasă boii ca să pască, și-apoi vino, măi argate,
«Și tu să'mbucăm de iced, uite! veđi ce măi bucate!...»
— «Eacă vii!»

Și cu acestea s'aședară să prânzească.
S'imbucăi, știu cu ce poftă? Ca la masă 'mpărătească!

Ear pe cînd prîndiaiu ei colo, preoteasa ce făcea?
Jos ședînd pe iarba-alături, la cumătrul se gîndea:
«Unde-o fi el săracuțul? M'o fi așteptînd lihmit.
«Dar de geaba! prînzul nu e pentru cine s'a gătît!
«Pentru el făcu'tam toate!... fără el pustiū e satul!...
«Și cînd colo, mi-le papă... cine!... popa cu argatul!...
«Prînz ca ăsta e de nasul lor? Aș!... Amorți-le-ar gura!
«Și le-ar sta 'n gât, să le stee, și plăcînta și friptura!...»

Popa însă și Păcală, mulțumiți mîncăi 'nainte...
Și-au mîncat întreg cocoșul... Dar, le-au măi rēmas plăcînte,
Câte-va...

In vremea asta, preoteasa aruncînd
Ochiū peste cîmp, încolo, eată că zărește-arînd
Nu departe pe cumătrul... și făcîndu-se (șireată
Cum era) că nu-l cunoaște: «Părințele!» 'ntreabă 'ndată,
«Oare cine-î cel ce ară măi la deal în sus, colea.
«Cu un boi prican? ia uite!...»

— «Ce fel? nu veđi draga mea?
«E cumătrul!» dîse popa.
— «A!... cumătru?... Da! așa e!...
«Nu-î vedusem bine fața. E cumătru Nicolae!...»

«Său măi bine... ce să umbli tu, cînd sluga este aici?...
«Ia-le și le du, argate, fuga!...»

Ear ar fi dorit

Singură să i-le ducă... și să-î spue ce-a pătît
Cum s'a rătăcit, cîtîndu-l., Însă, ce putea să facă?
Nevoită fu să-și calce, biet, pe inimă,—să tacă...—
Mulțumindu-se cu-atîta..

Ear Păcală ia ștergarul

Cu plăcîntele, și haide! încotro s'afila morarul.
Dar în loc de-a i-le duce lū, precum avea poruncă,
C'î dă'n gînd? le'nșiră toate pe cărare, le a uncă:
Una ici și alta colo, pe furiș. Ear cînd sosi
La morar, cu mîna goală: «Ean ascultă!» îi grăi.
«Sunt trimis de preoteasa, să-ți vestesc, că popa știe
«Totul, și c'aici 'ndată cu toporul o să vie
«In bucăți să te fărîme... Decî, cînd li-î zări: săi! du-te
«Incotro 'i vedea cu ochiū! și să fugi cît poți de iute,
«Dacă-ți este scumpă viața!...»

Astea după ce le-a spus,
Frumușel, d'unde venise, îndărăt el iar s'a dus...

— «Ei, cumătru ce-a dîs?» (Popa mi-l întreabă).

— «De, părinte,

«Ce să dîcă? Îți trimete mulțumiri pentru plăcînte...
Și... i se 'ntemplă o poznă: plugul i s'a descheiat.
«Să și-l dîragă singur, spune că'n deșert s'a încercat;
«Nare nici topor, creștinul. Decî, îți cere ajutorul;
«Să te duci, te roagă, iute pîn'acolo cu toporul;
«Că, de nu, făr' de ispravă inseratu-o să-l apuce...»
Popa, auđînd acestea, i-a toporul și să duce.
Ear cumătru, cum îl vede: «Eată-l! Aoleū!» grăește,
«Vine, zēū, să mă omoare!...» și la fugă o tulește.
Si aleargă! fugi! sērmanul, peste haturi și rēzoare,
De-ți vinca să cređi că sboară, că-î cu aripi la picioare!

«Atunci... știu ce?... ved, plăcînte că v'au măi rēmas destule:
«Astea n'ar fi oare bine lui să i-le duc...?»

— «Ba du-le,

«C'o să-î faci și lui plăcere, draga mea! zēū, bine dî cî.

Popa cînd vedu că fugi: «Ce să fie? s'a 'ntrebat.
Si luîndu-se pe urmă-i: «Hei!» se puse pe strigat
«Hei! cumetre Nicolae! Unde mergi așa cu zorul?
«Vino, ca să dregem plugul! Uite, 'fi-am adus toporul!...»

Dar, de unde? Glasul popii când din urmă-l aușia
Peste arături cumătrul și măi repede fugea...

Deci vėdėnd cā tot aleargā, ce sā-ī facā popa? 'l lasā,
Sīndārāt se'ntoarse iarāși la argat, la preoteasā.
Dar cum vine pe cārare, numai iatā cā zārește
O plācintā... alta! alta!... «Ît! «in gāndu-ī se gāndește
«Le-a perdut, cum vėd, argatul...» Si s'apucā, se'nțelege,
«Una cāte una, iute, de pe jos a le culege...»

Preoteasa, de departe de la plug, unte stetea,
Îl vedea cā tot ridicā, măi de icī măi de colea,
De pe jos ceva cu mână... dar — nepricepėnd ce-ī, cum:
— «Oare ce culege-acolo popa! ce-a gāsīt in drum?...»
Îl întrebā pe Păcalā. Earā el, de lângā boi:
— «He—hei! cānd ai ști, stāpānā!... Tot adunā la pietroi,
«Ca sā-ți dea 'n cap, sā te-omoare... c'a 'nțeles ce poamā ești,
«Cum in tainā pe acasā cu morarul te iubești...»
Aușind așā, de colo, preoteasa: «Aoleū!
Dise 'ngālbenind de fricā. «Sērācuț de capul meū!...»
Și-unde mi-o tuli la fugā, peste holde, cātre sat...
De credeat cā lupi, nu altā, dupā urmă-ī s'au luat!

Popa la argat in urmă vine și el și-l întrebā:
«Dar acēsta, ce drācie?!... Pentru ce așā cu grabā
«A plecat de-aici și fuge cātrā casā preoteasa?...»
— «De!» Păcalā îi rėspunde. «Fuge, cāci... vė arde casa.
«Un sātean, p'aici incolo, chiar acum trecėnd, ne-a spus...»
— «Foc! ? la noī?...» (întrebā popa) «Vai!... măi știī
[cā l'o fi pus
«Cine-va!...» și dā-ī! aleargā, fuga și el, speriat
Dupē preoteasā 'ndatā, jos la vale înspre sat...

Ea, zārindu-l, hai! sā fugā și măi repede dā zor...
Însā, aș! de geaba! popa la fugit e măi cu spor.
Cānd pāșește el odatā, face cāt vr'o doi saū trei
Pași mārunți de-ai preotesel... Eatā-l! este 'n urmă cī!
Cāt p'aci doar s'o ajungā...

Cānd zāri decī una c'asta:

«Ce sā măi alerg zadarnic?...» prinse-a se gāndi nevasta.
Și stātu pe loc din fugā. «Tot nu scap eū, vai de mine...
«Hai de sā-l aștept acilea și 'ngenunchi sā-ī cađ măi bine,
«Poate ast-fel sā mă ierte...»

Si cānd el sosi, d'odatā
Îi cādu 'n genunchi; «Pārinte! fiī cu inimā 'nduratā!
«Exrtā-mē, te rog!... De astā-đi, numai fac, pe legea mea!»
Popa se uita la dīnsa și nimic nu pricepea...
«Cum?... ce-ai đis tu... Ia măi spune...»

— «Stiū» urmă ea înainte,
«Cā aflat ai despre mine totul... da!... o știū, pārinte!...
«Însā... fiī bun și mă iartā!... lasā nu te necāji!...
«Cāci de ați incolo, soatā credincioasā eū și-oiū fi...
«Dragoste ca pān'acilea cu cumătru, cu morarul
«Nam sā măi fac cātu-ī lumea!... El m'a amāg't tālharul!
«El tot vine pe la mine, cum te știe dus de a-casā!...»

Popa, care pān'atuncea nicī visa de preoteasā
Cā-l înșealā, și trāise anī de-a rīndul mulțumit:
Aușind aceste vorbe, a rėmas ca-și trāsniūt...
Nu știa pe care lume-ī...

Ear cānd își veni in fire:

«Va sā đicā-așā? nevastā?...!» prinse a-ī đice cu mahnire;
«D'astea mi-ai făcut tu mie?... Singurā cānd te vedeat,
«Cānd plecam eū dupē treburi, de drāciū tu te țineat
«Cu cumătru, cu morarul?... Ce fel!—Nu și-a fost rușine?
«Hai?... rėspunde-mē, ticāloaso!

— «Eartā-mē, te rog! fă bine!
(Ea plāngėnd din noī îi đice). Nu măi fac cāt oiū trāi!
«De voiū măi cālca vr'o datā strīmb, atuncī... jā-mi ce-ī voi!...
«El! cumătru! e de vinā...»

— «Dumneđeu din cer vė batā
«P'amėndoi! (rėspunse popa). El—mișel! tu—o stricatā!
«Ia pe unu, dā într'altul... Of! sā te măi vėd mi-e silā!...
«Sar cādea sā n'am de tine ca d'un șearpe, nicī-o milā!
«Sā te calc aci 'n picioare!... Însā fin'cā te cāești

Saracutii de ei

Tip. „Gutenberg“.—București

«D'astă-dată 'ți iert greșeala... Hai, din ochii mei! lipsești!..
 «N'am să-ți fac nimic acuma... Dar, să știi!.. pe viitor
 «Atâtica despre tine de mai aflu: te omor!
 «Îți sucesc pe loc grumazii!...»

Ast-fel după ce-î grăi,

*O lăsă, și hai! 'nainte, bietul popă iar porni,
 Într'o fugă către casă: vrând să vadă dacă este
 Foc într'adevăr pe-acolo? sau o fi numai poveste..
 Și aflând la urma urmei că fugise în zadar,
 (Căci pe-acasă nici schinteie nu era de foc măcar)
 «Ei al naibii!... Cu minciuna vr'un sătean o fi umblat!»
 Dise, — și se'ntoarse iarăși înspre câmp, d'und-a plecat*

Ear pe drum, la preoteasa ne'ncetat el se gândia....

*Și se tot mira în gându-î, să priccapă nu putea:
 Din senin așa, d'odată, oare ce i-o fi trăsniț,
 Să se dea de gol ea însăși?... Și ofta de necăjit.*

*Nu-î arsesse lui biet casa,... nici că s'a aprins de loc!..
 Dar ca cel ce-ardea în pieptu-î se putea mai mare foc?...
 Și la plug ajuns, de gânduri abătut și d'osteneală,
 Prinse-ai povesti 'ntâmplarea și argatulul Păcală:
 Uite ce-am pățit, și uite!...*

Ear Păcală... ce să-î spue?...

*Sarătă mirat și densusul... «Zău, curat ăst lucru... nu e!»
 Si-a tăcea din gură molcom de-o-camdat' află cu cale:
 N'a spus cum-că-acestea toate sunt isprăvuri d'ale sale.*

(Va urma)

P. DULFU.

RĚSBUNARE

DE

CARMEN SYLVA

(Traducere liberă de I. L. Caragiale)

Noapte senină cu stele. Din văi se ridică încet răcoare. Oltul curge și urlă între doi pereți înalți de stîncă, sorbind în valurile lui șivoaiele spumoase ce se prăvălesc de prin ponoarele munților.

La gura unuia dintre șivoaie se arată o mogindeață neagră, umbra unui om înalt, par'că și mai înalt p'în întunec. De o dată se ivește și luna și înecă valea cu lumina ei albăstrie și curată, întunecând și mai mult umbrele în care s'a ascuns tainicul călător. Lumina se ridică să domnească peste odihna satelor, peste somnul pădurilor care resuflă încet, și'n rēcoarea umedă a livezilor, mirosul de maldăr cosit se amestecă cu mirosul atător și atător florii sălbatice.

Trecătorul necunoscut se abate de pe potecă și trece 'nlăturî printr'o livede unde se odihnesc niște vaci. Vreun hoț de vite, nu mai încape vorbă.

E un om drept ca bradul, vînjos și ușurel la mers, îmbrăcat cu un mintean ser. In briul lat de curea poartă arme; e încălțat cu cisme cu carimb peste țării albi de abă. Pălăria de pislă, în care a 'nfipt o floare de câmp, acopere niște plete lungi și ascunde fruntea curmată cu o dungă dreaptă și două sprincene stufoase sub cari scînteiază niște lumini ca jēraticul. Să fure ori să omoare? Ce-o fi vrënd?

Maî întâiu își rēsucesce mustata cu dejtele lungi și nervoase; apoi scoate din briu un cuțit și o frînghie.

Fără sgomot, încet-încet, s'a apropiat de-o vacă. Dinții lui strălucese cu un zîmbet fioros și nasul i se corioază ca ciocul vulturului.

«Tot pot scoate eu o pereche de opinci din pielea ța», șopti omul. Leagă bine picioarele vitei și 'ncepe să

croiască o bucată lată 'n patru colțuri de pe coastele vii. O mugitură groaznică se pierde p'între dealuri: omul nici n'o aude par'că. Vita se cutremură și se sbuciumă sub lucrarea tășului ascuțit; omul juipoaie partea de piele ce și-a ales și o taie pe din două.

Singe negru țisnește și se scurge pe iarbă. Omul își ia frînghia, merge de spală cele două petece de curea crudă în șipotul de-aproape, le face sul una peste alta, le vîră în briu și pîere iar în întunec.

Luna își urmează visătoare cărarea ei știută, aruncând pe de-asupra stîncilor sălbatice priviri adinci către Olt. Valurile crețe și spumoase sclicesc și aleargă la vale în rēcoroasa lor clocoteală. Ele nu știu nimic; nimic n'au văzut, n'au auzit nimic valurile rezezi și spumoase.

Acuma omul nostru a ajuns la pragul colibeî sale; ridică clanța. In năuntru în loc de pat e o laviță de lemn rezemată lingă zid. Nevasta tîneră nu doarme. A aprins făclia de la Paști și cu mâinile la piept, cu ochii țintă, se închină.

Singe pe mâinile lui bărbatu-sēu! Dă un țipet. Omul începe să rîză.

— N'ai teamă Ancuțo! Mi-am tăiat numa o pereche de opinci din vaca a albă. Lasă că'i am eu grije și de pielea lui!

Și zicēnd astea, stinge feștila cu vîrfu de dejtului și se trîntește îmbrăcat pe laviță. Obosit cum este, adoarme 'ndată.

După două trei ceasuri, luna se acopere, cerul se 'ncarcă de nori... De-odată, pornește un vînt puternic, urlă pe întinsul tăcut, bate din toate părțile coliba, îi sgudue birnele învelișului și cercevelile de la fere-

strucii, răstoarnă niște ghiveciuri de flori din tinda de-afară și deșteaptă copilul care doarme 'n copaia lui atârnată de frînghiă în tavan.

Lîngă vatră în tindă, sare din somn drept în picioare o fată tînără. Se repede și 'ncepe să sufle 'n tăciunii ștînși ca să aprinză lumina.

Chipul ei luminat de flacăra roșetică a tăciunilor amintește trăsurile omului de-adineaori: nasul tot coroiat, ochi îndrăciți înfundați, fruntea plină de voință îndărăt-nică, și părul negru ca funinginea și lăsat pe spate în plete neregulate care-i cad pînă în genunchi.

Când voinică asta sălbatică se ridică drept în picioare, atinge cu mîna 'n tavan.

Ascultă... tresare... A țipat copilul.

— Ancuțo, nu vrei lapte pentru micuț? întrebă ea pe cumnată-sa pînă ușe.

— Da, Sando; da' nu s'o fi năcrit de furtună?

Sanda gustă laptele — nu era stricat — și-l puse la foc. Pe urmă dete oblonul de la ferestruică într'o parte să vadă ce-i afară.

Sub cerul plumburiu, vîntul gonea virtejurii de țărînă în care s'amesteca mirosuri pîtrunzătoare de ierburi și flori de munte, O tăcere... ș'apoi o spintecătură orbitoare pe cerul negru... ș'apoi glasul uriaș al trăsnetului.

Fata și făcu cruce; închise oblonul și trase crăcioara de la foc. Turnă dintr'o ulcică 'n alta laptele prea 'ncins... Nerăbdarea îi încrunta sprîncenele îmbinate.

Copilul plîngea tot mai tare; dar răpăiala grindinei și duduitorile tunetelor îi acopereau glasul slab.

Când Sanda trecu în odaia de-alături cu lapte 'ncropit, găsi făcliuța de Paști aprinsă. Copilul nu se putea 'mpăca — sînul mamei era sleit.

— Doamne! de ce m'oiu fi speriat eu așa tare alăltăierii? Ce lapte aveam! ce lapte bun!... Și uite-acuma nici un pic... Maica Domnului, ce fulgere!

Fata ridică din umeri cu dispreț.

— Ce ești așa fricoasă, Ancuțo?

Bărbatul se sculă 'ntr'o rină:

— Lasă că ți-a plătit el spaima ta! momăi el printre dinți.

— A plătit-o; da' nu-mi capăt eu laptele înapoi. Încă de-acu 'ncolo o să-mi fie și mai frică... Doamne, cum tună!

Și mama și copilul erau cu părul bălan ca fuiorul, și amîndoi cu ochii ca vioreaua. Fiindcă tremură biata femeie din toate încheieturile, cumnată-sa, Sanda, luă pe copil în brațe și-i dete să bea. Pe urmă, ridicând ochii spre frate-său, îi vîzu mîinile mînjite de sînge:

— L-ai răpus, Dragomire? întrebă ea scurt.

Omul zîmbi și zise întorcîndu-se cătră nevastă-sa, Ancuța:

— Incailea, Sanda nu-i fricoasă ca tine.

— Da, firește, urmă Sanda, nu mi-e frică. Numa, dacă

l-ai răpus, ar fi mai bine de tine să treci muntele dincolo... Să pui șaua pe cal?

— Aș! răpus!... i-am ciupit numa oțîră din vaca a mai frumoasă, să 'i înțarce și ea cum a 'nțarcat Ancuța când cu focul pătului.

— Aoleu! oftă nevasta clătînînd din cap... Da el... ce-o să ne facă...!

— Om vedea... Și dacă 'i vorba, ce ne-o face, i-om plăti cu virf și 'ndesat, zise fata.

Copilul adormise în brațele voinică ale Sandii. Ea îl puse la loc în copaie, apoi mîngăiă binișor pe cumnată-sa Ancuța ca să o liniștească și trecu dincolo în tindă la vatră.

Acî înveli focul sub spuză și se trînti la culcușul ei, unde pe dată adormi adînc. Afară furtuna se depărta mereu și, la lumina lunii, sclipeau frunzele și firele ude de iarbă ca niște pietre nestemate.

De ce jupuse Dragomir vaca lui Pîrvu, învățătorul, de vie? Pentru că Pîrvu dăduse foc pătului lui Dragomir? Dar Pîrvu de ce făcuse asta? De ce? Pentru că era ceartă și goană veche între cele două neamuri ale lor. Din moși strămoși se povestea în sat fel de fel de rele ce și făcuseră unii altora, și din când în când urma mereu între ei alte grozăvii noue. De-aceea biata Ancuța trăia tot cu frica 'n sîn.

Noaptea aceea, nu putuse închide ochii de groaza închipuitelor urmări a acestei din urmă răsbunări.

A douazi dimineața, Pîrvu, învățătorul, după ce 'i trecură fumurile țuicii de cu seara, intră în clasă. Era o odăiță foarte strîmtă pentru iarnă, și vara era aproape goală. Astfel, acuma, găsi în clasă d'abia câțiva copii betegi, copii cari nu s' bunî de nimica la muncă.

Învățătorul se purta îmbrăcat țărănește, deși trăise câțiva ani în școli la Craiova, unde chiar fusese de mai multe ori premiu 'ntăiu la examen. Era înalt cât un mal; ochii cenușii și aprinși ca niște scinte; părul tuns soldătește; și când era vorba de ținut o cuvîntare, apoi nu 'l întrecea nimenea. Din pricina talentului lui oratoric își câștigase o mulțime de admiratori printre sătenii. «Mă rog, vorbește din carte, n'ai ce-i face!» ziceau oamenii, cari se uita la el cu tot respectul.

În ziua aceea se sculase cu arțag, de aceea copiii tremurau ca varga așteptându-i întrebările.

— Florico! strigă dascălul.

O ființă pipernicită se ridică din bancă. Suvite de pîr încălcit îi cădea pe ochi acoperindu-i chipul gălbejit. În picioare, numărînd silabele pe degete, ea clăpăi pe nerăsuflata o fabulă fără să priceapă o boabă.

Dascălul nici gînd n'avea s'asculte.

Se isprăvise fabula... O tăcere...

— Zi-i mereu 'nainte, șopti un băețel la spatele fetii.

Și fata începu altă bucată aleasă. Școlarii trageau cu coada ochiului la chipul gîdelui lor prefăcîndu-se că se uită 'n carte.

(Va urma)

MAMA

*In vaduri ape repezi curg
 Și vutet dați în cale,
 Iar plopi în umedul amurg
 Doinesc eterna jale.
 Pe malul apei se'mpletesc
 Cărări ce duc la moară —
 Acolo, mamă, te zăresc
 Pe line 'ntr'o căscioară.*

*Tu torci. Pe vatra veche ard,
 Pocnind din vreme 'n vreme,
 Trei vreascuri rupte dintr'un gard,
 Și flacăra lor geme:
 Clipește-abia din când în când
 Cu stingerea 'n bătaie,
 Lumini cu umbre-amestecând
 Prin colțuri de odaie.*

*Cu tine două fete stai
 Și torc în rînd cu tine;
 Sunt încă mici și tată n'au —
 Și Gheorghe nu mă vine.
 Un basm cu pajuri și cu smet
 Incepe-acum o fată,
 Tu tac și ascult povestea ei
 Și stai îngândurată.*

*Și firul tău se rumpe des,
 Căci gânduri te frămîntă,
 Spui șoapte fără de 'nțeleș,
 Și ochii tăi stai țintă.
 Scapi fusul jos; nimic nu zici
 Când fusul se desfiră...
 Te uiti la el și nu'l ridici,
 Și fetele se miră.*

*... O, nu! Nu't drept să te 'ndolești!
 La geam tu sari de-odată,
 Prin noapte-afară lung privești —
 «Ce vezi?» întreabă-o fată.
 «Nimic... Mi s'a părut așa!»
 Și jalea te repune,
 Și fiecare vorbă-a ta
 E plâns de 'ngropăciune.*

*Intr'un târziu, neridicând
 De jos a ta privire;
 «Ești simt că voiți muri 'n curînd,
 «Că nu 'mă măi sunt în fire...
 «Măi știți și eu la ce gîndeam?»
 «Aveți și voi un frate...
 «Mi s'a părut că aud la geam
 «Cu degetul cum bate.*

*«Dar n'a fost el!... Să 'l ved venind,
 «Aș măi trăi o viață.
 «E dus, și voiți muri dorind
 Să 'l ved odată 'n față.
 «Așa vrea poate Dumnezeu,
 «Așa m'e datul sorții,
 «Să n'am eu pe băiatul meu
 «La cap, în ceasul morții!»*

*Afară-ți vînt și e 'nnorat,
 Și noaptea e târzie;
 Copilele ți s'au culcat —
 Tu, inimă pustie,
 Stai tot la vatră, 'ncel plîngînd:
 E dus și nu măi vine!
 Ș'adormi târziu cu mine 'n gînd
 Ca să visezi de mine!*

G. COȘBUC.

Urei sa te zugravesc? Tip. „Gutenberg“, București.

FEL DE FEL

LITERATURĂ, ȘTIINȚA, BIBLIOGRAFIE.

Academia Română va ține ședință de deschidere la 15 sau 20 Martie. Se va face recepția noilor membri: d-nii Naum, Olănescu și Calinderu. Domnul Calinderu își va citi discursul de recepțiune «Viața și operele lui Melchisedec», la care va răspunde d-nul D. Sturza.

Conferențele Ateneului.—Duminecă 16 Ianuarie se va face inaugurarea conferințelor Ateneului român, pentru anul 1894, prin desvălirea bustului lui Traian. După o cuvântare a d-lui vice-președinte C. Esarcu, d-l Gr. Tocilescu va vorbi despre Traian.

Programul conferințelor este acesta:

16 Ianuarie. *D. Gr. Tocilescu*: Despre Traian.

20 Ianuarie. *D. Dimitrie Nenișescu*: Problema populațiunii.

23 Ianuarie. *D. Gr. Ventura*: Originea muzicii naționale.

27 Ianuarie. *C. Dimitrescu-Iassy*: Criza morală.

30 Ianuarie. *D. Aurel Popovici*: Naționalism și federalism.

În Februarie, la 3. *St. C. Michăilescu*: Ideea și voința ca puteri sociale.

La 6. *C. C. Dobrescu*: Zile mari din istoria contemporană a Românilor.

La 10. *Nic. At. Popovici*: Femea din punctul de vedere al economiei naționale.

La 13. *Dem. Ioan Ghica*: Calendarul la popoarele antichității.

La 17. *B. Delavrancea*: Revoluțiunile Românilor de peste Carpați.

La 20. *Nicolae Xenopol*: Psihologia mulțimei.

La 24. *M. Calloianu*: Știința istoriei.

La 27. *G. Pallade*: Lupta pentru drept.

În Martie, la 3. *P. Christeanu*: Desvoltarea forței în istoria omenirii.

La 6. *Th. Speranță*: Modă.

La 10. *N. Iancovescu*: Națiune-Patriotism.

La 13. *A. Dimitrescu*: Despre Macaulay.

La 17. *D. A. Teodoru*: Poezia față cu evoluția limbajului și cugetării.

La 20. *Ionescu-Gion*: Mihail Kogălniceanu.

La 22. *G. C. Dragu*: Din obiceiurile și viața sufletească a animalelor.

La 24. *Buzoianu*: Determinismul în istorie.

La 26. *B. Missir*: Evoluțiunea dreptului.

La 31. *Smara*: Despre feciorii și fiicele noastre.

În Aprilie, la 3. *N. Pătrașcu*: O nouă direcție în creșterea femeii Române.

La 7. *Lupu Antonescu*: Femeia în literatura populară.

Societatea științifică și literară din Iași va ține cursuri libere în aula Universității, începând de la 10 l. c. Vor vorbi: d-nii Xenopol, P. Răscanu, Ion Nădejde, E. Gruber, și Gr. Buțureanu.

Ardealul. Studiū istoric de Ioan Slavici. O broșură de 145 pagini, format mic. București tipografia Toma Basilescu. Cuprinde: Stările topografice și etnografice, pozițiunea Ardealului, pozițiunea Românilor, luptele pentru revindicare, redeşeptarea națională și irendentismul român. Preț 1 leu.

Scrierile lui Grigore Alexandrescu, prosă și versuri, cu portretul poetului și cu un facsimile, au apărut într'un volum de 453 pag. În loc de prefață, d-l Ioan Ghica publică o «amintire despre poetul Alexandrescu». Preț 4 lei.

Istoria filosofiei antice. Orientul, Grecii, Romanii, Creștinii. De G. Dem. Teodorescu. Un volum de 536 pag. O carte foarte importantă pentru profesori. Preț 4 lei.

D'avalma. D-l Marion publică un volum de «Tipuri de mahala» sub titlu de mai sus. Volumul coprinde 30 de bucăți, scrise cu mult spirit de observațiune și cu mult haz.

Grupul socialist a publicat un «Almanah al social-democrației», în care găsim articole de d-nii Gherea, T. Nădejde, V. G. Morțun, C. Mille, T. Demetrescu și d-na Sofia Nădejde. Almanahul e ilustrat cu vr'o 14 portrete.

Jocurile și gimnastica. Studiū de M. Elian de la Gruia, publicat cu cheltuiala ministerului cultelor.

Voluntarul este titlul unei idile scrise de d-nul Ilie Ighel.

ARTA. MUSICA. TEATRU

Scoala de pictură pentru femei s'a deschis Duminecă la 8 Ianuarie, în sala museului de jos a Ateneului din București. D-l Exarcu a ținut un discurs de deschidere; apoi D-l C. Stăncescu, directorul scoalei a început a vorbi despre «Estetică și istoria artelor». Scoala această e un nou progres pentru noi, fiindcă până acum la scoala de pictură puteau să se înscrie numai bărbați. Scoala e pusă sub direcțiunea d-lui Hegel; taxa pentru eleve e 30 lei pe lună.

Saul, tragedie biblică, de d-nii A. Macedonski și C. Pavelescu s'a jucat la teatrul Național cu succes. Piesa e scrisă în versuri și are multe părți bune. În general ea are mai multă valoare literară, decât valoare de scenă.

Expoziție de tablouri. D-l Simonidi, elev al statului la scoala de arte-frumoase în Paris, și-a expus 17 tablouri la Ateneu. Unul dintre ele este cumpărat de ministerul cultelor.

„**Musa Română**“ este numele unei foi musicale, ce apare în Blaj, Transilvania, sub direcțiunea d-lui Iacob Mureșanu. În ea s'a publică numai cântece și hore populare, mai ales ardelenesci, și toamă într'asta îi stă importanța. Anul I cuprinde: «Marșul Transilvaniei (motive populare)», «Ardeleana» (horă), «Altă ardeleană» și «Eu mă duc codrul rămâne (doină)». Apare o dată pe lună, abonamentul anual 6 fl. sau 20 lei.

D-l G. Ștefănescu, profesor de canto la conservatorul din București, a compus o liturghie, cor bărbătesc, care a fost aprobată de P. S. Mitropolitul.

În folosul Ligei culturale se va da o reprezentațiune la Teatrul național la 31 Ianuarie. Se vor juca piesele «Fata bancherului» și «Soare de toamnă» de d-nul V. A. Ureche.

„E greu să uiți“, cuvinte de I. Ighel, musică de Oscar Spirescu, a apărut în editura «Magazinul conservatorului».

BISERICA ȘI SCOALA

Mobilierul catedralei din Constanța se află expus în salele Ateneului. Acest mobilier e lucrat de maestru Doré la Paris, după desenele d-lui arhitect Mineu.

Directorul liceului din Beiuș — unul dintre cele patru licee române din Ungaria (Năsăud, Blaj, Brașov) — d-l Ioan Buteanu, și-a dat demisia, din cauză că guvernul ungar vrea să impună limba maghiară ca limbă de propunere în numitul liceu român. Elevii liceului sunt toți până la unul Români: acestora să li se propună studiile în ungurește!

Vasile Cocârlă, protopop în Rușii-Moldoviței, unul dintre cei mai energici apărători ai școlilor române din Bucovina, a murit săptămâna trecută. El a fost fondatorul societății «Școala Română» din Cernăuți, care s-a luptat contra germanizării și polonizării Românilor bucovineni.

Cărțile școlare. Ministerul instrucțiunii publice a publicat în Monitor un concurs pentru cele mai bune scrieri didactice și cărți de învățămînt. Mai ales se vor premia, cărțile de școală dacă se vor găsi bine scrise și conform programelor oficiale.

VIAȚA SOCIALĂ

Serată la Ateneu. La 24 Ianuarie, aniversarea unirii principatelor și a înființării Ligei, va avea loc o serată la Ateneu. Va fi concert și în urmă dans.

Balul funcționarilor publici, sub patronajul A. L. R. Principele și Principesa României, va avea loc la 31 I. c.

Balul Curții, care să dea obiceiuit la 1 Ianuarie, a fost splendid, deși n'a fost atîta lume ca altădată.

Secția Olt a Ligei a dat la 15 c. un bal în folosul fondului Ligei.

SCIRI PERSONALE

M. S. Regina se află la Segenhaus. Starea sănătății ei este mai bună. Se speră că va reveni în curînd în țară.

D-l V. A. Ureche va ține o conferință la Bacău, în săptămâna viitoare, în folosul fondului pentru ridicarea unui bust al poetului V. Alexandri, în acel oraș. Alexandri, precum se știe, a trăit mulți ani ai copilăriei în Bacău. Bustul, lucrat de d-l Hegel, va fi așezat pe o piață a orașului. Inaugurarea va avea loc la primăvară.

D-l V. C. Roseti, directorul *Românului*, a fost ales președinte al Comitetului Ligei, secția București.

D-l Dr. Lucaci se află cu soția sa în Viena, ca să-și caute de sănătate.

D-nii E. Brote și Aurel Popovici au declarat comitetului partidului național din Sibiu, că încetează de a mai fi membri ai aceluși comitet, de oare-ce d-lor trăind în București nu pot lua parte la lucrările Comitetului.

CRONICA

Regina Italiei. — va publica în curînd un volum de nuvele. Ast-fel vom avea a treia poeză regină, pentru că afară de regina noastră, Carmen Sylva, să ocupă cu literatura și regina Portugaliei. Dintre domnitori de

astăzi mai scriu literatură: regele Oscar al Svediei și principele Nichita al Muntenegrului. Avem deci poezi: trei regine, un rege și un principe.

O expedițiune polară. — S'a plănuțit o nouă expedițiune la polul nordic, sub conducerea Doctorului Nanses. Expedițiunea va pleca din Spitzberga cu o corabie anume întocmită să poată rezista munților de ghiață. Cu Dr. Nanses vor pleca numai 7 inși, luându-și proviziune pe 5 ani. Nanses vrea să meargă pe lângă țermurii Siberiei până aproape de strîmtarea Bahring, iar de aici să apuce drept spre pol trecînd peste el spre Vest, către coastele Grönlandei. Mulți învățați susțin, că planul lui Nanses e o simplă sinucidere, fiindcă merge sigur la peire. Nanses are un plan de călătorie foarte îndrăzneț, dar el e omul faptelor, iar cei ce merg cu dînsul sunt toți oameni cu inimă în dinți.

Expozițiune în Petersburg. — Consiliul comunal din Petersburg a luat hotărîrea să deschidă o expozițiune universală în Petersburg în anul 1903. În acest an să implinesc două sute de ani de la fundarea capitalei rusești.

REVISTA POLITICĂ

În timpul vacanțelor parlamentare nici un eveniment mai însemnat nu s'a petrecut în viața politică a României.

S'a întimplat însă peste Carpați câte-va lucruri, care n'au să fie trecute cu vederea.

Unul dintre aceste e amănarea pertractării finale a procesului pornit contra membrilor comitetului central al partidului național.

Pertractarea aceasta, ar fi trebuit, precum știm, să se înceapă la 11/22 ianuarie. Acușatul a făcut însă recurs în Casație contra deciziunilor luate de tribunalul din Cluj.

În acel-ași timp domnișoarele române de peste Carpați, nu mai puțin de cît 550 la un loc, au luat hotărîrea de a face intemnițării naționali daruri de anul nou și au adunat spre acest scop peste 700 florini, din care a fost cumpărate darurile.

Părintele **Dr. V. Lucaci** a primit un potir, o patenă, un disc, un labis și un cuțitaș, adică un întreg dighis de cuminicătură în aur.

D-nii Septimiu Albin și Ioan Rusu Șirianul au primit câte un dighis de scris compus din cinci bucăți.

D-nul Nicolae Roman a primit un dighis de fumat compus din patru bucăți.

Preotul slovacesc, d-l **Svetosar Hurban-Vajansky**, în sfîrșit, a primit o cunună de lauri.

Darurile au fost însoțite de câte o adresă, adevărat gîfuvaier de compozițiune literară și ca conținut, și ca formă.

În primele zile ale anului curent au reapărut apoi și organele de publicitate ale partidului național, «*Tribuna*» și «*Foia Poporului*».

Ast-fel anul s'a început cu bine.

Foarte în curînd s'au întors însă lucrurile.

Guvernul ungar a luat măsuri, că vre-o 120 persoane să fie trase în judecată pentru-că au trimis adrese de aderență D-lor Aurel Popovici și N. Roman.

În acela-și timp au fost parte destituiți parte amenințați cu destituirea peste 100 învățători, care nu știu destul de bine limba maghiară.

La 17 Ianuarie st. n. dicta din Budapesta a mai votat apoi și o lege, prin care guvernul este autorizat să facă exproprieri și să cumpere moșii, ca să întemeze coloni maghiare în ținuturile, unde adî nu sunt maghiari, și să mute o parte din populațiunea nemaghiară în ținuturi cu populațiune maghiară.

În Sîrbia s'a produs și el un conflict între Regele Alexandru și guvern.

În urma acestui conflict guvernul a trebuit, se înțelege, să se retragă, și vorba e, ca Părintii Regelui, fostul Rege Milan și Regina Natalia să se întoarcă în țară.

Se ivise temerea, ca nu cum-va să isbucnească o reșcoală în Sîrbia. Temerea aceasta însă, după cele mai noi știri, e neîntemeiată.

Corpurile legiuitoare române și-au reînceput lucrările.

ILUSTRĂȚIILE

Evlavie, tablou de P. Poetsch. O femeie tinăra—una care a resignat de a mai trăi în lumea plăcerilor și și-a ascuns frumusețea și tinerețea ei într'o mănăstire. Acum în loc de șoapte de amor, ea ascultă clopotele, cari o cheamă la rugăciune, și toate gândirile ei sunt îndreptate numai spre cer. Mângăierea inimii ei este numai evlavia.

Din munții noștri, tablou lucrat după fotografia unei păduri de sub poalele Carpaților.

Peisagiul e romantic; frumusețea locului este sălbatică: pădurea întunecată cu brazi și piraiele de munte cari o străbat cu vuet au o înfățișare ce te umple de admirațiune. În munții noștri sunt pozițiuni atât de pitorești, și locuri vrednice de penelul celui mai iscusit pictor.

Tot o manevră. Tabloul de A. Schwarzenfels. Ulanul — un don Quixote — face studii asupra inimilor femeiești. O manevră ușoară pentru Dumniului, căci frumos este, «don' căprar» este, iar cu manevrarea vorbelor dulci e obicnuit.

La bal. Tabloul de Conrad Kiesel. Pictorul a intrapat într'acest tablou totă eleganța unei femei din lumea mare, totă demnitatea unei femei, care știe că este frumoasă și biruitoare. E o femeie

mai mult blasată de cât veselă, o gânditoare: asta o recunoști din ochii ei și din paliditatea feței.

Zurbagiul. Scena se petrece într'un sat în nordul Ungariei. Zurbagiul satului, trăind în dușmănie cu alt sătean, i-a aprins acestuia câte-va clăi de fin într'o noapte. E adus la primărie. Săteanul păgubaș își spune părul; primarul ascultă cu sânge rece și cu demnitatea ce i-o impune slujba; iar «secretarul» se ia cuvenitul proces-verbal. «Poliția satului», reprezentată prin 2 oameni, își face datoria: un polițist, cu ciomagul sub-suoară, ține pe Zurbagiul în respect—grav și conșciu de

misiunea sa, el stă ca infipt. Alt polițist impiedică lumea de a intra în «sala de ședință». Zurbagiul, incrunțat, își ascultă invinuirile, iar nevastă-sa își blestemă zilele, când aude ce rele a făcut bărbatu-său. Tabloul e de I. Zuber.

Sărăcuții de ei, de Tito Conti. Un cuib cu puși goaleși și fără mamă. Puii sunt neajutorați, dar mai neajutorată e fata, care nu știe ce să facă acum cu ei.

Vrei să te zugrăvesc? Pictorul a plecat la țară, ca să studieze tipuri. În mână cu toate instrumentele tre-

buincioase, trece prin sat, căutânduși modele. «Vrei să te zugrăvesc?» întrebă el pe o fetiță; iar aceasta, neinițiată în misterele artei, se întoarce și parcă în gând se întrebă: Ce-o fi vrând omul ăsta?

Liseta de Passini. Tabloul reprezintă «O vnzătoare de apă», așa precum e obiceiul în orașele Italiei.

Aceste vnzătoare poartă apă în două burdufuri mari de piele, pe cari le duc atarnate de un lemn puțin indoit, intocmai ca vnzătorii noștri de zarzavatură.

VARIETAȚI

În editura lui «Carl Gerold's Sohn» în Viena a apărut un elegant volum: «Das rumänische Königsschloss Peleş», text și ilustrațiuni. Textul este scris de Iacob von Falke, directorul muzeului austriac pentru artă și industrie. Ilustrațiile, în număr de 63, foarte elegant executate, sunt de profesorii Wiliam Unger și V. Hecht.

Acest volum va apare în traducere franceză la Firmin Didot et Comp. în Paris, iar în traducerea engleză va apare anul acesta la una din cele mai mari firme din Londra,

pre obiceiurile și credințele lui, îi descrie portul și felul vieții, face istoricul mănăstirii Sinaia și istoricul nașterii, orașelului Sinaia. Peste tot, textul lui Falke este o lectură interesantă și destul de instructivă pentru străinii care vrea să ne cunoască mai de aproape.

Printre ilustrațiuni sunt: diferite vederi de prin jurul Sinaii, mănăstirea Sinaia, foarte multe vile, vederea generală a orașelului, castelul văzut din diferite pozițiuni, odăile castelului, detalii din castel d. e. picturile geamurilor etc.

Volumul conține 8 și jumătate coale, format quart mare. O astfel de operă artistică este cea mai lesnicioasă cale de-a arăta lumii, că și la Români sunt lucruri vrednice de văzut.

Un proces nostim anunță o gazetă medicală din Anglia. O damă tină și-a frânt piciorul danșând. Ea a intentat proces contra dănuitorului ei, pentru că a fost neindemânic, și l' face răspunzător de accidentul a cărei victimă nenorocită a fost.

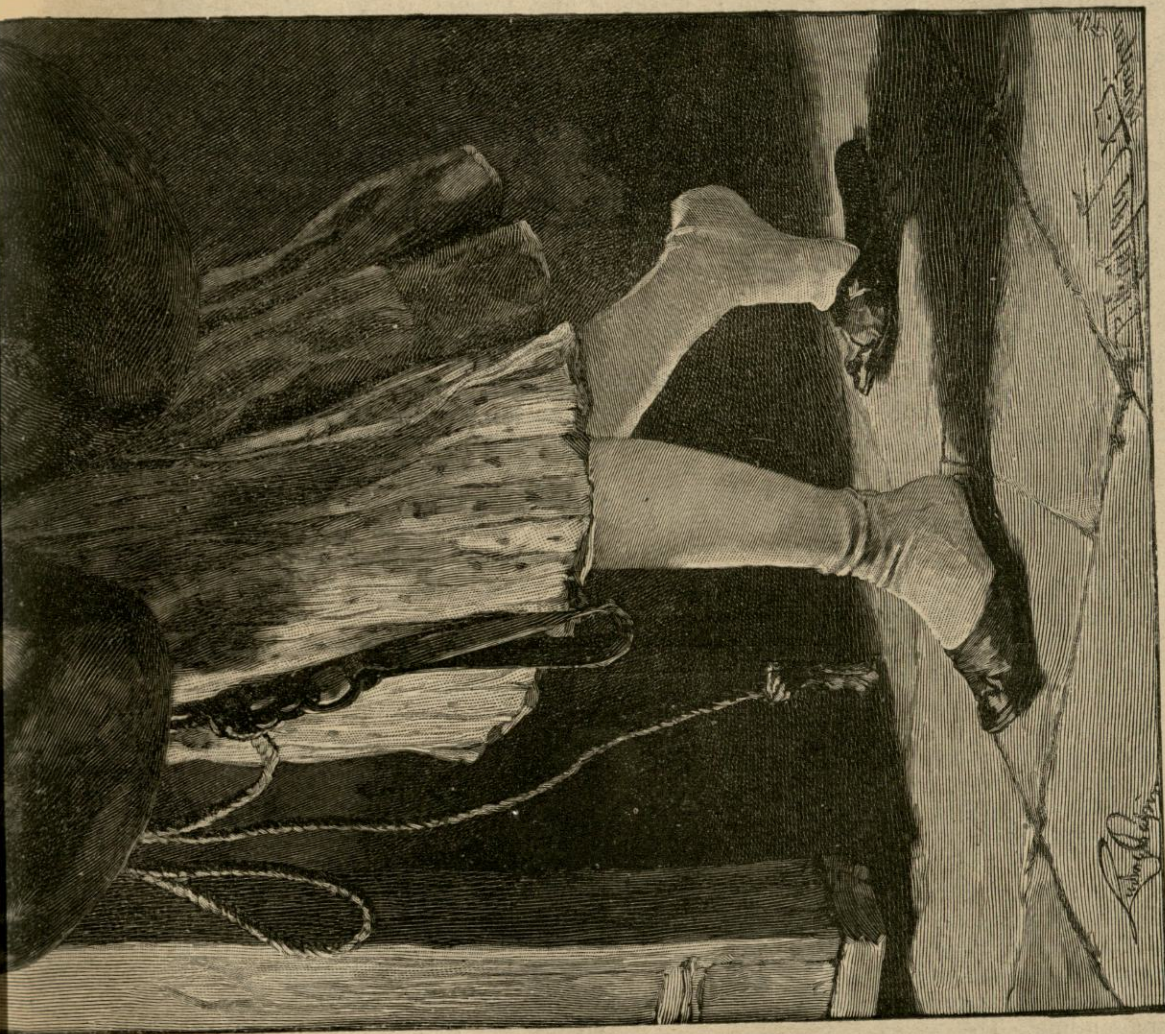
Studente înscrise la Universitatea din Paris, sunt aji în număr de 423. Facultatea de medicină are 129 auditoare, dintre cari 95 sunt rusoaice, 22 franțuzoaice, 4 Române, 2 Anglezoaice, 2 Sârboaiice, 1 Turcoaică, și 1 Germană. Facultatea juridică are cel mai puțin număr de studente, adică 1 rusoaică și 1 alsaciană. Facultatea de filosofie nu-

mără 28 Franțuzoaice, 5 Rusoaice și o Americană. Științele naturale sunt ascultate de 226 Franțuzoaice, 11 Rusoaice, 4 Române, 3 Englezoaice, 2 Americane, 1 Elvețiană și 1 Germană. În sfârșit mai învață 14 studente școala de farmacie. Sfârșitul semestrului din vara trecută a fost favorabil studentelor: 43 dintre ele au trecut examenul cu succes.

Prințul de Wales posedă o comoară unică în felul ei, pentru care l' invidiază o lume întreagă de femei. E vorba de pomponul de pene cu care e ornată coroana sa. Acest pompon ar costa peste 250,000 lei.

Autorul vorbește despre România, despre zidirea castelului, despre festivitățile legate de acest castel etc., apoi îi descrie interiorul, cu toate salele, coridoarele, scările etc. Prețul volumului, cu legătura foarte pompoasă, este 45 fl. E o operă de mare valoare artistică și e una dintre cele mai elegante cărți cari au ilustrat arta tipografică.

Autorul descrie stilul în care e clădit castelul, descrie toate lucrurile de artă câte sunt îngrămădite prin salele pompoase. Nu trece cu vederea să vorbească în termeni foarte călduroși despre poporul românesc, des-

L I S E T A

Raritatea și scumpătatea acestuia se explică prin faptul că penele care 'l formează sunt de la păsări foarte rare, numite «Feriwah». Penele aceste trebuiesc smulse până când păsările sunt în viață și fiind-că ele trăesc prin vizuină ascunse și în locuri străbătute de lei și tigrii, e lesne de înțeles greutatea cu cari se prind. Se poate dice că fie-care fulg de pană din pampon costă pe lângă o avere și viața unui om.

Explicarea unor zicători românești

De când cu bășica lui Caragea.—Pe vremea domniei lui Caragea-Vodă, niște Francezi s'au ridicat cu balonul din București și au mers până la Cioplea, lângă satul Dudești. Bucureștenii au vădut pentru întâia oară balon, deci le-a rămas în minte, ca un mare eveniment.

Crai de Curtea-veche.—La 1770, după măzgilirea lui Grigore Ghica, Muntenia se afla sub un guvern provisoriu. O ceată de mahalagii bucureșteni, în frunte cu grecul Melanos, s'au răsculat și și-au ales domn. Toți ștregarii din București s'au înfrățit cu revoluționarii și au început să jefuiască orașul și să colinde stradele aprindând și omorând. Melanos având cucă de Domn în cap și toate hainele domnești — pe cari le furase — și călare pe un măgar, mergea în frunte, mort de beat. Așa a ținut lucru trei zile și trei nopți. Negustorii, vădându-și amenințate viețile și averile de acești «craii», au alergat la Cotroceni la un Agă turc, care sta în mănăstire cu puțintică oaste. Aga intră în București, se luă după «craii», spânzură pe care unde-l prindea și restabili ordinea. Această revoluțiune se numește «a apelpisiților de la Curtea-veche».

Din gardul Mântulesii.—Veduva boerului Mantu, avea o livadă întinsă, în mahalaua numită azi Mântuleasa. Pe-atunci erau o mulțime de câni în acea mahala, cei mai mulți fără stăpâni. Cine trecea noaptea pe acolo, rupea vreascuri din gardul de nuele al Mântulesii, ca să se aperse de câni. În curs de câți-va ani n'a mai rămas urmă de lemn pe-acolo, căci gardul a dispărut cu totul, și trecătorii nu aveau de unde să-și rupă bastoane. De atunci a rămas zicătoarea «a luat din gardul Mântulesii», adică a luat de unde nu-i.

Turcul plătește! În divanul lui Alexandru Ghica-Vodă, era un înalt funcționar foarte somnoros. O dată se judeca un proces între un Român și un Turc. Judecătorii aflară pe Român vinovat și-l condamnară să plătească despăgubiri. Pentru formalitate, fie-care judecător avea să spuie cu glas tare sentința. Toți ziseră pe rind: Românul să plătească etc. Când ajunse rândul la funcționarul nostru, care dormise toată vremea, să ridice somnoros și, fără să aibă habar de ce s'a petrecut în divan, zice: Turcul plătește! Au ris toți; vorba lui a ajuns din gură în gură și-a rămas zicătoare.

După ce 'i prost îl cheamă și Vlad. Noi am avut mulți Domni vestiți cu numele «Vlad», care în limba slavonă însemnează tocmai «domn». Făcându-se mult abus de acest nume — toți găgăuții și nerozii se numiau Vlad, fiind nume pompos — înțelesul cuvintului a scăpătat și «Vlad» era una cu «găgăuț». De aici e vorba «vlăduțul mami», sau «e un vlăduță» și «după ce-i prost îl mai cheamă și Vlad».

RUBRICA UTILA

Rețetă practică pentru a face o lucrare literară, în genere.

Iați o testea de hârtie, un condei, o sticlută cu cerneală.

Dacă lucrezi numai ziua, nu-ți trebuie nici lampă, nici lumânare, și nici tutun, dacă nu fumezi.

Puți hârtia și cerneala pe masă, iați condeiul în mână, îl moi în călimară potrivit, ca să nu pice și să-ți faci ursuzlic, te așezi frumos pe scaun și începi să scrii.

După ce ai scris o foaie, o dai la o parte, și te apuci de alta — e bine să scrii foile numai pe o față, nu pe amândouă, fiindcă e mai practic pentru zețar — căci de sigur lucrarea d-tale e menită să vadă lumina.

Scrii și scrii până ostenești, și pe urmă te oprești să te odihnești, și pe urmă iar scrii, și tot așa până isprăvești.

Acuma, ce scrii — asta e treaba d-tale. După părerea noastră însă, dacă scrii, fă incaile o lucrare mare și lungă — tot e mai lesne de cât fleacurile mici și ușoare, când ai odată rețeta sigură.

ANECDOTE

Kiselef și Mehedințeanul. În vara anului 1831 izbucnise holera în București; se închisese toate barierele de un cordon militar. Kiselef, puternicul stăpânitor de atunci al Munteniei, eșise într-o zi să se plimbe cu droșca. A umblat pe la Herestrău, pe la Floreasca și se întoarse pe altă cale spre București. La barieră, sentinela — un mehedințean — se puse cu pușca în drumul lui Kiselef.

— Nazat, că dau foc!

Kiselef să ridice în droșcă.

— Eu sunt generalul Kiselef.

— Poți să fii. Du-te la căprarul cordonului și adă-mi hârtie, că poți trece.

Generalul se scobori jos, scoase un napoleon și-l întinse soldatului:

— Eacă, frate, bacșiș, lasă-mă să trec.

Mehedințeanul plecă pușca și dișe blând:

— Excelență, e holera în oraș, nu pot pune mâna pe bani. Dacă vrei să mă cinstești, aruncă-mi-i, căci din mână n'am voie să-i iați.

Kiselef aruncă napoleonul. Soldatul puse piciorul pe galben, ca să-l ia în stăpânire, apoi întinse pușca:

— Indărăt, generale, că trag foc.

— Dar bine, bre, și-am dat bacșiș.

— Indărăt, generale!

Și soldatul a tras cocoșul și-a pus arma la ochi. Generalul a trebuit să se întoarcă. Ajuns pe altă cale în București, Kiselef a poruncit să se afle numele soldatului, căruia i-a mai dat doi napoleoni și l'a făcut căprar, pentru farsa ce i-a jucat-o.

Un dar împărțit. Un boier de peste Olt, veni într-o zi în București și ceru să intre la Vodă, la Mateiu Basarabul. Țara pe acele vremuri gemea de Greci, cari jefuia fără de milă poporul. Insuși marele Domn nu să putea scutura de ei.

La ușa iatacului domnesc sta de pază un căpitan grec.

— Vrei să intri la Vodă?

— Vreau.

— Bine. Dar nu mai așa te las să intri, dacă împarți pe din două cu mine darurile ce vei primi de la Vodă.

Chiar în palatul domnesc să jăfuia lumea. Nimeni nu intra și nu ieșea de la Vodă, fără ca să nu-și împartă punga cu acești hoți. Vodă știa, dar n'avea ce să facă.

Boierul intră la Vodă. Când era să iasă, el se rugă de Domn să-i dea două palme. Domnul sta mirat; stăruind însă boierul, i să făcu pe voe.

Atară la ușă, Grecul îl prinse de haină.

— Ei, ce-i? Împărțim?

— Împărțim.

Atunci boierul trase o palmă Grecului, de se duse învîrtindu-se și se isbi de un perete. S'a făcut sgomot mare, s'adunară soldații. În urmă eși și Vodă.

— Ce-i aici?

— Măria-Ta, boierul ăsta mi-a dat o palmă așa din senin, mie, care păzesc viața Măriei-Tale.

— Așa-i Măria-Ta. Ne-a fost vorba să împărțim darul Măriei-Tale, căci alt-fel nu mă lăsa înăuntru. Măria-Ta mi-a dat două palme, și eu după bună dreptate, am dat una căpitanului.

Vodă increți fruntea.

— Dacă e vorba de împărțeală, eu nu mă amestec.

Vodă se retrase, olteanul plecă, iar Grecul rămase cu palma.

Un răspuns potrivit. Când s'a dus Horia la Viena, ca să arate împăratului păsurile Românilor ardeleni, generalul-adjutant, fiind și împăratul de față, îl întrebă ironic:

— Spui că ești Român? În care parte de lume trăese Românii ăia?

— În Transilvania, Excelență.

— Aha! În țara unde oamenii mănâncă numai carne de măgar?

Horia se aprinse. Împăratul zîmbi.

— Da, Excelență, de-acolo sunt. Dar de unde știți lucrul pe care l'ai spus.

— Îl știu, pentru că am fost și eu odată prin Transilvania.

— Mare lucră! Mă mir cum nu te-au mâncat Românii ăia!

Generalul s'a înroșit, iar împăratul a ris cu hohot.

Patul lui Eminescu. Precând Eminescu era actor-sufer în Cernăuți, dormia într-o casă cu alți doi actori, cu un Alexandrescu și cu un Săpeanu. Acest din urmă e cunoscut și de bucureștenii. Ei aveau două paturi: într-unul mai bun dormia Eminescu, iar în celălalt dormiau cei doi.

Odată Eminescu vine târziu acasă și găsește culcați pe actorii în patul său. Era iarnă; frig în odaie. Eminescu se desbracă.

— Măi băeți, ia deșteptați-vă!

Actorii aud, dar tac. Se temeau să nu-i dea Eminescu jos din patul său, care acum era cald.

— Ei, băeți, să vă arăt ceva! Am doi fiorini.

— Fiorini, mă? Vino, să te pup, Mihalache. Și amin-doi actorii, care nu veduseră bani de-o lună, sar din pat.

— Ia, arată-i mai de grabă!

Eminescu într'asta se sui în patul său și dîse de sub plapomă:

— Fiorini? Să-i fi avut, nu veniam să vi-i arăt.

— Ei apoi?

Actorii au fost siliți să se culce în patul lor, murmurând: Ei, așteaptă numai Mihalache!

DE ALE CASEI

Arsurile și tăeturile mai ușoare se vindecă lesne cu pelița internă a oului. Pe rană lipim cât de îngrabă o bucată de peliță de aceasta: de o parte ea oprește sângele la moment, de altă parte împiedecă aerul de a ajunge la rană și de a forma bătăci dureroase.

Spălatul rufelor. Cum putem face economie de lemne și de muncă la spălarea rufelor?

Rufele colorate ori albe le muiăm într-o leșă rece, compusă așa:

La câte 20 litri apă $\frac{1}{4}$ kgr. săpun ras, 3 linguri de benzină și 1 lingură de borax, dizolvat în apă fierbinte.

În amestecul acesta lăsăm rufele timp de $\frac{1}{2}$ ceas, după aceea le fierbem din nou $\frac{1}{2}$ oră.

Când leșia s'a răcit, putem să turnăm totul în albie și cu aceeași apă se freacă rufele în mod obișnuit, limpezindu-se pe urmă în apă rece.

Mirosul carnei. Vara e foarte greu să păstrezi carnea, ca să nu miroase. Un mijloc de-a păstra carnea mai multe zile în stare proaspătă, sau de a depărta mirosul dacă l'a primit, este floarea de romoniță. Fierbem această floare în apă, și cu acest ceaiu opărim carnea. Coloarea carnei nu se schimbă; iar, ca să nu primească miros de romoniță spălăm carnea cu apă curată.

Tutunul în bucătărie. Carnea de vacă, tăiată felii mai suptiri, dacă o expunem fumului de tutun, se otrăvește și câinii nu vrea să o mănânce, iar dacă totuși o mănâncă ei mor în câteva ceasuri. Carnea expusă fumului de tutun ne produce vătășuri, ori cum ar fi pregătită ca mâncare; dar mai ales beefsteacul, ros-beeful pregătit din acestfel de carne e primejdios. Se înțelege, că otrăvirea câinii atârna mult de calitatea tutunului: cu cât e tutunul de calitate mai inferioară, cu atât otrăvirea câinii e mai rea. De asemeni și făina se poate otrăvi. Prin urmare fumul de tutun în bucătărie e periculos și bucătăreșele trebuie să fie precaute, ca să nu suferă în bucătărie pe cei ce fumează.

Carnea tare provine adesea de la vitele bătrâne neîngrășate sau hrănite rău. Pentru ca o asemenea carne să poată căpăta frăgezimea trebuincioasă, se procedează astfel: După ce s'a fiert carnea și s'a curățit spuma, se toarnă (peste o cantitate de 5 klg. zeamă de carne) o lingură de spirt. Cea mai venjoasă carne devine prin acest mijloc fragedă, fără ca să capete miros de alcool. Mai e alt mijloc de a frăgezi carnea: o lăsăm să stea 10 minute în apă amestecată cu zeamă de pepeni. O asemenea carne dacă se fierbe, se frăgezește până la descompunere.

DISTRACȚII

Proba multiplicării.—Cum poți proba că suma eșită din doi numeri multiplicați este esactă? Noi știm metodele întrebunțate prin școale; este însă unul cu mult mai simplu. Dacă multiplicăm d. e. 5964 cu 4812 avem suma 28698768. Cum probăm? Adunăm cifrele multiplicandului $5+9+6+4=24$, pe aceste iar le adunăm $2+4=6$, deci 6 este cifra cea mai mică care reprezintă multiplicandul. Adunăm apoi cifrele multiplicatorului $4+8+1+2=15$ și aduse la unime $1+5=6$, deci multiplicatorul e reprezentat tot prin 6. Acum înmulțim aceste cifre $6 \times 6 = 36$ sau $3+6=9$.

Acum adunăm cifrele sumei $2+8+6+9+8+7+6+8=54$, sau adunate și aceste $5+4=9$. Iată proba deci făcută prin unimii! Când nu corespunde cifra redusă a sumei cu cifra numerilor multiplicare, operațiunea e greșită. $14 \times 14 = 196$, de ce? Căci multiplicandul e $1+4=5$, multiplicatorul $1+4=5$, iar $5 \times 5 = 25$ (sau $2+5=7$) iar suma este $1+9+6=16$ sau $1+6=7$.

Toaletă de ceremonie și vizită de gală

Rochia se confecționează din mătăasă cu flori. Țesătura este compusă din culorile verde, bleu și crem. Foile sunt croite cu trenă mică, iar în față sunt deschise în formă de redingotă, peste un șorț de satin vieux bleu, a cărui țesătură cu crem se face schimbăcioasă în culori (changeante). —

Un rever încrețit se urcă pe șolduri și se termină la spate în formă de bască, prelungindu-se tot ca în față și confecționându-se din aceeași mătăasă ca șorțul din față.

Talia, din materie asemeni cu a foilor, cade în formă ascuțită peste foi. Ea se deschide în față și în spate, lăsând să se vadă o cămășuță de muselin de mătăasă crem, buionată și încadrată de o dantelă crem și de pene de struț negre.

Mănecele sunt mult bufantate și reținute de o panglică bleu cu crem, formând un volan bordat cu pene ca și cămășuța.

Pălăria cu briduri late e de aceeași stofă și culoare ca și șorțul, având 2 egrete aședate în funde de panglică. Mănuși lungi de piele de căprioară, de culoare crem.

C. A.

D-nei T. R în T. Ne întrebă, dacă corsetul e într'adevăr stricăcios sănătății ori nu? Fără îndoială, e stricăcios. De altfel, vom răspunde într'un No. viitor mai pe larg.

D-rei O. L. în B. Când pot damele să poarte haine decoltate? Întrebarea d-tale o lăsăm încureată: am dori însă să ne răspundă la aceasta cititoarele noastre.

GHCITORI

OMONIME

Arăt un fel de 'mbrăcămînt,
Scutesc pe marinari de vînt
Și-un verb de clasa 'ntăie sînt.

Eă tot cu oamenii petrec:
Le-ajut ades la măsurare,
Le port vapoarele pe mare,
D'aă lumea 'n lături pe-unde trec.

ANAGRAMA

Eă am trei litere; a doua
O poți schimba precum voești:
Cu a daă veste 'n largul mării,
Cu e mă bați și mă 'nroșești,
Cu i sînt țarbă și sînt pânză,
Cu o sînt loc de sfătuit,
Cu u mă pui la închisoare —
Deștept va fi cine-a ghicit.

Când ești ca mine, ești ca el:
Noi arătăm ce-î plin și mare —
Eă am un o, un a el are,
Încolo noi sîntem la fel.
Pierdend un cap, nu-î tot așa;
Eă sînt bătrân, mi-e ștearsă viața,
El tinere-ți arată fața:
Eă tot cu o, el tot cu a.
Pierdend și-al doilea cap, oho!
El e un demon, e un nume,
Eă sînt al celor duși din lume,
El tot cu a, eă tot cu o!

Cine dintre abonații noștri va trimite până la 28 Ianuarie, deslegarea exactă a acestor 4 ghicitori, ia parte prin tragere la sorți la câștigul unui elegant dighis de scris.